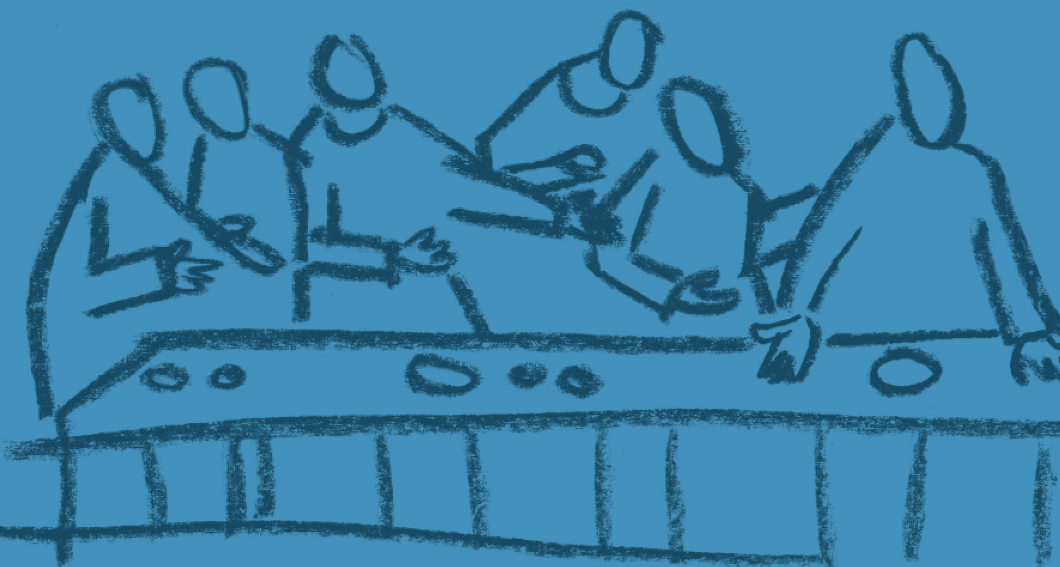

IX 9Marks IZGRADNJA ZDRAVIH CRKAVA

UČENIŠTVO

KAKO
POMOĆI
DRUGIMA
DA SLEDE
ISUSA

MARK DEVER

„Ako želite da pređete na sledeći stepen u svom duhovnom životu i vođstvu, odvojite vreme da pročitate ovu knjigu. Ne samo da je biblijska, već je praktična i čitljiva. Naglasak na lokalnu crkvu i njenu ulogu u činjenju učenika izdvaja je od drugih knjiga. Pročitajte je i podelite s drugima.“

RONI FLOJD, predsednik Južnog baptističkog saveza;
vođeci pastir crkve *Cross Church* u Springdejlju u Arkanzasu

„Mark Dever je poznat po tome što je veran egzegetski propovednik Božije Reči. Međutim, ono što možda ne znate je da Mark promišljeno čini učenike. Bilo da se subotom za ručkom sastaje sa svojim laičkim vođama kako bi razgovarao o nacrtu primene za nedeljnu propoved ili raspravlja o crkvenom uređenju sa mladim pripravniciima u svojoj radnoj sobi, Mark primerom pokazuje ono što očekuje od drugih. Verujem da njegova zaostavština neće biti samo stranice u knjigama koje je napisao, već srca ljudi u koje je lično uložio. Nemojte samo da čitate ovu knjigu. Primenite biblijske principe koji su u njoj.“

ROBI GALATI, vođeci pastir crkve *Long Hollow Baptist Church* u Hendersonvilu u Tenesiju

„Volim da čitam knjige autora koji revnuju za teme o kojima pišu. Često se osećam kao da oponašam njihov primer čak i pre nego što dođem do poslednje stranice knjige. Ako poznajete Marka Devera, onda znate da on posvećeno čini učenike. Učeništvo teče iz njega. Ono što ga pokreće, način na koji čini učeništvo sa drugima i kako vodi svoju crkvu da i ona to čini, tema je o kojoj govore ove stranice. Dok budete čitali ovu knjigu, pripremite se za iskustvo koje će promeniti vaš život!“

KONRAD MBEVE, pastir crkve *Kabwata Baptist Church* u Lusaki u Zambiji

„Ova knjiga suočava, podstiče i uči Hristove sledbenike o pozivu na život činjenja učenika. Ona takođe nudi blage uvide u to kako izgleda kada u svom životu pastir i njegova crkva odgovore na ovaj poziv. Mark Dever nas vodi u Pisma i ukorenjava u crkvu, s posebnim fokusom na crkvene vođe i brižnu pažnju oko svega. Ovo naročito ima smisla, ali moramo se podsetiti da je postupak činjenja učenika jasan i radostan poziv svakog vernika.“

KETLIN B. NILSON, direktorka *Women's Initiatives, The Gospel Coalition*

„Kroz jednostavne, a ipak duboke uvide, Mark Dever uzima Isusovu poslednju zapovest da činimo učenike i poučava šta to znači za nas i za naše crkve. Odgovarajući na naša pitanja – zašto, šta, gde i kako raditi učenje – pastir Mark nas obučava kako da sledimo Hrista pomažući drugima da ga slede, znaju istinu i žive ispravno. Svaki Hristov sledbenik treba da pročita ovu knjigu! Ovo je najbolja knjiga o učeništvu koju sam ikada pročitala.“

DŽENI ORTLUND, izvršna zamenica predsednice *Renewal Ministries*;
autor, *Fearlessly Feminine* i *His Loving Law; Our Lasting Legacy*

„Ovo je knjiga koja osnažuje crkvu, puna praktičnih saveta o osnovama učenja. Deverova ljubav prema Isusu i njegovom narodu prožima celu knjigu, a njegova čvrsta postavka učenja unutar konteksta i okvira lokalne crkve predstavlja klasičnu Deverovu eklesijologiju. On ima oštro oko za pastire, obraćajući im se u vezi sa njihovom ulogom s toplinom i jasnoćom. Lično sam bio podstaknut od strane Devera, koji ima dokazani uspeh u stavljanju učenja na prvo mesto usred svih drugih odgovornosti. Ako Mark može, mogu i ja!“

GRANT DŽ. RETIF, rektor crkve *Christ Church*, Umhlanga, Durban u Južnoj Africi

„Dever podseća čitaoce da je činjenje učenja biblijska zapovest, motivisana poslušnošću Hristovoj zapovesti i ljubavi prema drugima, a ne napor namenjen samo izabranoj nekolicini. Ono ne svodi jednu osobu samo na projekte, već teži ka svesnom razvoju odnosa s tom osobom. Ono zahteva vreme uloženo u živote ljudi koji su zainteresovani i motivisani da slede Isusa. Na kraju, samo istinski ponizni učitelji treba da čine učenike od Isusovih ovaca, jer i kada je učenik „potpuno naučen, biće samo kao učitelj.“ Ove stvari i neke druge su naglasak ove knjige. Nakon čitanja verovatno ćete je preporučiti drugima. Znam da ja hoću.“

MIGEL NUNJEZ, vodeći pastir crkve *International Baptist Church* u Santo Domingu; predsednik *Wisdom and Integrity*

Naslov izvornika:

Discipling: How to Help Others Follow Jesus

Kopirajt © 2016 Mark Dever

Izdavač:

Crossway

1300 Crescent Street

Wheaton, Illinois 60187

Izdavač za Srbiju:

Hrišćansko udruženje „Projekat Timotej“

tel.: +381 69/712–470

projekattimotej@gmail.com

www.projekat-timotej.org

Za izdavača: Riste Micev

PROJEKATIMOTEJ

Prevod: Igor Mudri

Lektura i korektura: Predrag Jovanović

Prelom teksta i priprema za štampu: Matej Delač

Štampa: Spirit, Novi Sad

Tiraž: 500

9Marks ISBN: 978-1-958168-35-6

Ukoliko nije drugačije naznačeno, svi delovi Svetog pisma preuzeti su iz Savremenog srpskog prevoda (SSP™), © *World Bible Translation Center*, ogranak *Bible League International*. Preuzeto s odobrenjem.

Sve naglaske u navodima dodao je pisac ove knjige.

IZGRADNJA ZDRAVIH CRKAVA

UČENIŠTVO

Kako pomoći drugima da slede Isusa

MARK DEVER

Novi Sad,
2022.

SADRŽAJ

PREDGOVOR NIZU <i>IZGRADNJA ZDRAVIH CRKAVA</i>	7
UVOD	9
1. DEO: ŠTA JE UČENIŠTVO?	
1 NEIZBEŽNOST UTICAJA	23
2 USMERENI NA DRUGE	27
3 ČINITI UČENIŠTVO	37
4 PRIGOVORI PROTIV UČENIŠTVA	49
2. DEO: GDE TREBA DA ČINIMO UČENIŠTVO?	
5 LOKALNA CRKVA	55
6 PASTIRI I ČLANOVI	63
3. DEO: KAKO TREBA DA ČINIMO UČENIŠTVO?	
7 IZABERITE NEKOGA	77
8 IMAJTE JASNE CILJEVE	87
9 PLATITE CENU	93
10 PODIZANJE VOĐA	99
ZAKLJUČAK DŽONATANA LIMANA	113
BIBLIJSKI INDEKS	123
SPISAK PRILAGOĐENIH IMENA	127

PREDGOVOR NIZU

Izgradnja zdravih crkava

Da li verujete da je vaša odgovornost da doprinesete izgradnji zdrave crkve? Ako ste hrišćani, verujemo da jeste.

Isus vam zapoveda da druge činite učenicima (Matej 28,18-20), a Juda kaže da treba da se izgrađujete u veri (Juda 20-21). Petar vas poziva da koristite svoje darove kako biste služili drugima (Prva Petrova 4,10), a Pavle vam kaže da treba da govorite istinu u ljubavi kako bi vaša crkva sazrela (Efescima 4,13, 15). Da li vidite odakle nam ta ideja?

Bilo da ste član crkve ili vođa, niz knjiga *Izgradnja zdravih crkava* pomoći će vam da ispunite takve biblijske zapovesti i da doprinesete izgradnji zdrave crkve. Drugim rečima, nadamo se da će vam ove knjige pomoći da zavolite svoju crkvu kao što je Isus voli.

Služba *9Marks* (Devet odlika, prim. prev.) planira da objavi kratku, čitljivu knjigu o svakoj odlici koju je Mark nazvao odlikom zdrave crkve, i još jednu o doktrini. Očekujte knjige o ekspozičijskom propovedanju, biblijskoj teologiji, evanđelju, obraćenju, evangelizaciji, crkvenom članstvu, crkvenoj stezi, učeništvu i rastu, i crkvenom vođstvu.

Mesne crkve postoje da narodima pokažu Božiju slavu. To

činimo usmeravajući oči na evanđelje Isusa Hrista, verujući kako bi nas spasao, i zatim voleći jedni druge sa svetošću, jedinstvom i ljubavlju samog Boga. Molimo se da vam knjiga koju upravo čitate pomogne u tome.

S nadom,

Mark Dever i Džonatan Liman

Urednici niza *Izgradnja zdravih crkava*

UVOD

Moja žena je godinama morala da trpi moju nevoljnost da tražim pomoć u orijentaciji u prostoru. Vidite ovako, znam da sam prirodno obdaren osećajem za orijentaciju! Što, naravno, znači da moja sigurnost ponekad preduhitri moje znanje o tome koji je pravi put! Kao što moja žena kaže za mene: „Uvek siguran, ponekad u pravu.“

Nisam jedini koji želi da radi stvari drugačije od drugih. Ljudi vole reći Roberta Frosta: „U šumi su se račvala dva puta, a ja – krenuo sam onim kojim se ređe išlo, i nakon toga ništa više nije bilo isto.“ Henri Dejvid Toro je primetio: „Ako čovek ne ide u korak sa svojim drugovima, to je možda zbog toga što čuje drugog dobošara.“ A Vilijam Ernest Henli je izgovorio čuvene reči: „Ja sam gospodar svoje sudbine. Ja sam kapetan svoje duše.“

Nisu samo pesnici i pisci ti koji vole svoju nezavisnost. „Veliki broj ljudi se odvajaju od svojih klubova, društvenih udruženja i lokalnih crkava“, kaže Robert Patman u svojoj knjizi *Bowling Alone* (Kuglati sam, prim. prev.). Današnji uobičajeni prizor članova jedne porodice koji šalju poruke prijateljima dok ignorišu jedni druge za stolom objašnjava naslov knjige autorke Šeri Terkl, *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other* (Sami zajedno: zašto očekujemo više od tehnolo-

logije, a manje jedni od drugih, prim. prev.). „Sve je više ljudi koji biraju da žive sami“, primećuje Erik Klinenberg u knjizi *Going Solo* (Ići sam, prim. prev.).¹

Klinenberg piše:

„Na primer, 1950. godine samo četiri miliona Amerikanaca živeli su sami, i oni su predstavljali manje od deset procenata ukupnog broja domaćinstava. Danas više od trideset dva miliona Amerikanaca žive sami. Oni predstavljaju dvadeset osam procenata ukupnog broja domaćinstava na nivou nacije; više od četrdeset procenata u gradovima uključujući San Francisko, Sijetl, Atlantu, Denver i Mineapolis; a skoro pedeset procenata u Vašingtonu i Menhetnu, glavnim gradovima blizancima samostalne nacije.“²

Ovaj trend nije prisutan samo u Americi. Prema Klinenbergu, u Stokholmu, u Švedskoj, šezdeset procenata svih domaćinstava čini samo jedna osoba.³

1 Robert D. Patman, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (Kuglati sam: slom i buđenje američke zajednice, prim. prev.), Njujork: *Simon & Schuster*, 2000; Šeri Terkl, *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other* (Sami zajedno: zašto očekujemo više od tehnologije, a manje jedni od drugih, prim. prev.), Njujork: *Basic Books*, 2011; Erik Klinenberg, *Going Solo: The Extraordinary Rise and Surprising Appeal of Living Alone* (Ići sam: izvanredni rast i iznenađujuća privlačnost samačkog života, prim. prev.), Njujork: *Penguin*, 2012.

2 Klinenberg, *Going Solo* (Ići sam, prim. prev.), 208.

3 Ibid.

Šta se to dešava? Klinenberg otkriva da na mnogim mestima stanari sve manje vrednuju prostor, a sve više blizinu pogodnosti kao što su prodavnice, restorani i teretane. Ovi samci, kako ih on naziva, sve prilagođavaju svojim potrebama. Međutim, obaveze javnog života moraju biti odvojene i privremene.

Ovo je vreme ajfona i ajpedova, ajtjunska i – recimo – potpunog aj-života.⁴ Međutim, da li postoji imalo prostora u tom aj-životu za hrišćanski mi-život?⁵

U srcu hrišćanstva je Božija želja da ljudi prikazuju njegov karakter. Oni to čine kroz poslušnost njegovoj Reči unutar odnosa s njim i jednih sa drugima. Zato je i poslao svoga Sina da pozove ljude da ga slede. A deo sledbeništva Sina je pozivanje drugih da čine isto. Tada će u njihovom zajedničkom životu ovi ljudi odražavati život zajedništva Oca, Sina i Duha. Zajedno će prikazivati Božiju ljubav, svetost i jedinstvo.

Njegov Sin je, dakle, dao ovu poslednju zapovest pre nego što je bio vaznet na nebo: „Idite i činite učenike“ (Matej 28,19). Životi ovih ljudi, drugim rečima, treba da budu posvećeni pomaganju drugima da slede Isusa.

To je radna definicija učenishva za ovu knjigu: pomaganje drugima da slede Isusa. Možete je videti u podnaslovu. Još jedan od načina na koji možemo definisati učenishvo mogao bi biti: „Učenishvo je svesno činjenje duhovnog dobra nekome kako bi on ili ona mogli biti sličniji Hristu.“ Učenishvo je izraz koji koristim da opi-

4 Eng. *i-life*, doslovno *ja-život*; autor želi da kaže da je ceo život usredsređen na pojedince (prim. prev.).

5 Eng. *we-life*, doslovno *mi-život*, odnosno, život u zajedništvu (prim. prev.).

šem naše lično sledbeništvo Hrista. Ono je jedan deo toga, poma-
ganje nekome da sledi Hrista.

Hrišćanski život je život u kome smo mi učenici i život u kome mi činimo učenike. Da, hrišćanstvo uključuje izbor puta kojim se ređe putuje, kao i slušanje drugačijeg dobošara. Međutim, ne na način na koji su to Frost i Toro smatrali. Hrišćanstvo nije za samotnjake ili individualiste, već za ljude koji zajedno putuju uskim putem koji vodi u život. Morate da sledite i morate da vodite. Morate da budete voljeni i morate da volite. A najviše volimo druge kada im pomažemo da slede Isusa na putu života.

Da li ovako razumete hrišćanstvo i to šta znači biti hrišćanin?

ŠTA JE UČENIK?

Pre nego što možemo da podučavamo druge, moramo da postanemo učenici. Moramo biti sigurni da sledimo Hrista.

Šta je učenik? Učenik je sledbenik. Možemo da budemo učenici tako što sledimo nečije učenje izdaleka, kao što bi neko mogao da kaže da sledi učenje i primer Gandija. U najmanju ruku, biti Hristov učenik znači isto to. Isusov učenik ide Isusovim stopama, čini ono što je Isus naučavao i živeo. Međutim, slediti Isusa znači mnogo više od toga. Slediti Isusa na prvom mestu znači da ste stupili u lični, spasonosni odnos sa njim. Biblija govori da smo „ujedinjeni sa Hristom“ (Filipljanima 2,1). Ujedinjeni smo kroz novi savez njegove krvi. Kroz njegovu smrt i vaskrsenje sva krivica greha koja je vaša postala je njegova, a sva njegova pravednost postala je vaša.

Biti Hristov učenik, drugim rečima, ne počinje nečime što mi radimo, već nečime što je Hristos uradio. Isus je dobar pastir koji je položio svoj život za ovce (Jovan 10,11). On je zavoleo crkvu i zato je sebe dao za nju (Efescima 5,25). Platilo je dug koji nije bio njegov, već naš, a onda nas je kao svoj sveti narod sjedinio sa sobom.

Dakle, Bog je dobar i nas je stvorio kao dobre. Međutim, svako od nas je sagrašio okrećući se od Boga i njegovog dobrog zakona. Pošto je dobar, Bog će kazniti naš greh. Ipak, radosna vest hrišćanstva je da je Isus živio savršenim životom koji je trebalo mi da živimo, a onda je umro smrću kojom je trebalo mi da umremo. On je dao sebe kao zamenu i žrtvu za svakoga ko će se pokajati za svoj greh i isključivo pouzdati u njega. Ovo je ono što je Isus nazvao novim savezom u njegovoj krvi.

Prema tome, hrišćansko učenje počinje upravo ovde, sa primanjem ovog besplatnog dara: milosti, milosrđa, odnosa sa Bogom i obećanja večnog života. Kako prihvatamo ovaj dar i bivamo sjedinjeni s njim? Kroz veru! Okrećemo se od svog greha i sledimo Hrista, pouzdajući se u njega kao Spasitelja i Gospoda. U jednom trenutku svoje službe Isus se okrenuo mnoštvu ljudi i rekao: „Ko hoće da ide za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj krst i pođe za mnom“ (Marko 8,34).

Naše učenje sa Hristom počinje kada čujemo ove dve reči i poslušamo ih: „Sledi me.“

Prijatelju, ako postaneš hrišćanin, bez obzira na to šta bilo koji drugi učitelj naučava o ovome, slušaj Isusa. On govori da biti hrišćanin uključuje odricanje od sebe, uzimanje krsta i slede-

nje njega. Osnovni odgovor na Božiju radikalnu ljubav prema nama je naša radikalna ljubav prema njemu.

Biti hrišćanin znači biti učenik. Ne postoje hrišćani koji nisu učenici, a biti Isusov učenik znači slediti ga. Ne postoje Isusovi učenici koji ga ne slede. Čekirati kvadratić u anketi javnog mišljenja, iskreno se poistovetiti sa religijom svojih roditelja ili preferirati hrišćanstvo u odnosu na druge religije – ništa od ovoga vas ne čini hrišćanima. Hrišćani su ljudi koji imaju stvarnu veru u Hrista i koji potpuno prepuštaju svoja nadanja, strahove i živote njemu. Oni ga slede gde god on vodi. Više ne određujete planove za svoj život, Isus Hristos to čini. Sada pripadate njemu. „Niste svoji“, govori Pavle, „skupo ste kupljeni“ (Prva Korinćanima 6,19-20). Isus nije samo naš Spasitelj – on je naš Gospod.

Pavle je to objasnio na sledeći način: „A umro je za sve da živi više ne žive za sebe, nego za Onoga koji je za njih umro i vaskrsao“ (Druga Korinćanima 5,15). Šta znači umreti sebi i živeti za njega? Don Karson je rekao: „Umreti sebi znači smatrati da je bolje umreti nego odati se požudi; smatrati da je bolje umreti nego izgovoriti laž; smatrati da je bolje umreti nego ... [vi navedite greh].“

Hrišćanski život je život učenništva. On počinje tako što postanete Hristovi učenici.

ZAŠTO UČENIK?

Međutim, hrišćanski život je takođe život činjenja učenika. Učenici su ti koji uče druge. Sledimo onoga koji poziva ljude da sle-

de tako što pozivaju druge ljude da slede. Zašto to radimo? Zbog ljubavi i poslušnosti.

Ljuban. Motiv za učenje drugih počinje ljubavlju Božijom i ničim više. On nas je zavoleo u Hristu i zato mi volimo njega. Ovo radimo delimično tako što volimo one koji je stavio oko nas.

Kada je učitelj zakona upitao Isusa koja je najveća zapovest, Isusov odgovor počinje: „Voli Gospoda, svoga Boga, svim svojim srcem, svom svojom dušom, svim svojim umom i svom svojom snagom“ (Marko 12,30). Ono što Bog želi više od svega je da ga volite više od svega – sve vaše ambicije i motivi, vaše želje i nadanja, vaše razmišljanje i razumevanje, vaša snaga i energija, sve to prožeto, očišćeno i disciplinovano njegovom Rečju.

U stvari, sveobuhvatnost vaše posvećenosti Bogu videće se kroz vašu ljubav prema onima koji su stvoreni na Božiju sliku. Učitelj zakona je možda tražio jednu zapovest, ali je dobio dve: „A druga je: ‚Voli svoga bližnjega kao samoga sebe.‘ Nema većih zapovesti od ovih“ (31. stih). Izostaviti drugu zapovest znači promašiti prvu. Ljubav prema Bogu je osnova za ljubav prema bližnjem. Ljubav prema Bogu mora da se izrazi u ljubavi prema bližnjem. To upotpunjuje dužnost ljubavi.

Božija ljubav prema nama pokreće lančanu reakciju. On nas voli, onda mi volimo njega, pa volimo druge. Jovan o tome govori ovako: „Mi volimo zato što je on prvi zavoleo nas. Ako neko kaže: ‚Volim Boga‘, a mrzi svoga brata, lažljivac je. Jer, ko ne voli brata, koga vidi, taj ne može da voli Boga, koga ne vidi. A ovu zapovest imamo od njega: ko voli Boga, da voli i svoga brata“ (Prva Jovanova 4,19-21).

Bilo koja izjava ljubavi prema Bogu koja se ne ispoljava u ljubavi prema bližnjem je ljubav prema lažnom bogu, još jedan oblik idolopoklonstva. U ovim stihovima Isus i Jovan ponovo povezuju neke od veza koje su prekinute padom u greh.

Obavljanje učenitva sa drugima – svesno činjenje duhovnog dobra kako bismo im pomogli da slede Hrista – prikazuje ovu ljubav prema Bogu i drugima kao i bilo šta drugo.

Poslušnost. Međutim, sa našom ljubavlju je povezana i naša poslušnost. Isus je poučavao: „Ako me volite, držaćete se mojih zapovesti“ (Jovan 14,15; vidi i 14,23; 15,12-14). Šta je Isus zapovedio? „Zato idite i sve narode učinite mojim učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha, učeći ih da se drže svega što sam vam zapovedio. I evo, ja sam s vama svakog dana, sve do kraja sveta“ (Matej 28,19-20). Deo naše poslušnosti je da vodimo druge ka poslušnosti.

Isusova poslednja zapovest nije bila da podstakne svoje učenike na oružani otpor protiv Rima ili da zahteva osvetu nad onima koji su ga ubili. Umesto toga, Isus je pogledao svoje sledbenike i rekao im da čine učenike, ne samo da budu učenici.

Isus ne pravi razliku između onih kojima je ovo poslanje dato i onih kojima nije. On obećava da će biti sa svim hrišćanima, kao što će Pentekost uskoro i pokazati. To obećanje se proteže do kraja vremena, daleko kasnije nakon života apostola. Kroz ostatak Novog zaveta svi hrišćani će prionuti na ovaj posao, svako prema svojim sposobnostima, prilikama i pozivu. Ovo Veliko poslanje je dato svima koji će postati Isusovi učenici. Ova zapovest je data svakom verniku, u svakom vremenu.

Učeništvo je osnova za hrišćanstvo. Da li ovo može biti jasnije? Ako ne radimo na činjenju učenika, možda ni sami nismo njegovi učenici.

GDE I KAKO ČINITI UČENIŠTVO?

Ipak, postoji još jedna stvar u ovoj poslednjoj Isusovoj zapovesti na koju treba da obratimo pažnju. Radi se o tome gde i kako treba da činimo učeništvo. Kroz svoje crkve treba da činimo učenike od svih naroda.

Od svih naroda. Pre nego što je rekao svojim učenicima da čine učenike, Isus im je rekao da mu je data sva vlast na nebu i na zemlji i da treba da idu. Kao što je Isusova vlast sveobuhvatna, njegov interes je sveobuhvatan. A sveobuhvatnost njegove vlasti i interesa nas vode do sveobuhvatnosti našeg poslanja: idemo svim narodima. Činjenje učenika se ne odnosi samo na oblast Izraela, Bliskog istoka ili Afrike. Hrišćanstvo nije samo za Evropu ili Aziju. Hristos ima svu vlast i zato idemo i činimo učenike od svih naroda.

Kroz svoje crkve. Nakon što je rekao učenicima da čine učenike, Isus im govori kako to da čine – krštavajući i učeći. Tačno je da pojedinac koji je misionar ili evangelizator ide u svet, na posao, u školu, u komšiluk, bilo sa ove strane planete ili druge. Međutim, služba sakramenata i služba poučavanja se primarno dešava kroz crkvu. Crkve ispunjavaju Veliko poslanje i učeništvo je njihovo delo.

Naravno, dobro zajedništvo i učeništvo se mogu desiti van

konteksta crkvenog članstva. Međutim, kroz crkvenu službu krštenja i večere Gospodnje prihvatamo jedni druge kao vernike. To nam pruža duhovno korisnu odgovornost za odnose učenitstva. Kroz službu poučavanja koju obavljaju crkva i starešine hrišćani uče da budu poslušni svemu što je Isus zapovedio.

Mesto gde hrišćani obično prvo treba da traže da budu poučeni, kao i da pouče druge, nalazi se u kontekstu zajedništva lokalne crkve, na njenim sastancima i van njih. Dejvid Vels je primetio: „Veoma je lako graditi crkve u kojima se sastaju oni koji samo traže Boga, dok je veoma teško graditi crkve u kojima biblijska vera sazreva u istinsko učenitstvo.“⁶

ZAKLJUČAK

Cilj ove knjige je da vam pomogne u razumevanju biblijskog učenitstva i da vas ohrabri u vašoj poslušnosti Hristu. Biblijsko učenitstvo, kao što je rečeno, svesno je pomaganje drugima da slede Isusa čineći im dobro u duhovnom smislu. Biblijsko učenitstvo se u velikoj meri odvija unutar i kroz crkvu. Danas je lako da ovo promakne hrišćanima.

Dakle, kada u nedelju odete u crkvu, da li samo gledate šta možete da dobijete ili isto tako tražite načine na koje možete da date? Kako koristite pauze za ručak i slobodno vreme tokom nedelje? Da li planirate kako ćete evangelizirati ili izgraditi druge hrišćane?

6 Dejvid F. Vels, *Above All Earthly Powers: Christ in a Postmodern World* (Iznad svih zemaljskih sila: Hristos u postmodernom svetu, prim. prev.), Grand Rapids, Mičigen: *Eerdmans*, 2005, 119.

Možda ste razmišljali da zaista treba da budete poučeni pre nego što možete nekoga poučiti. To je zaista od ključne važnosti da biste bili učenik. Međutim, Isus je baš vama zapovedio da činite učenike. A jedna od stvari koje kao učenik radite jeste upravo da poučavate. Deo rasta u zrelosti je pomaganje drugima da rastu u zrelosti. Bog želi da budete u crkvama ne samo zato da bi vaše potrebe bile zadovoljene, već i zbog toga da se osposobite i ohrabrite za brigu o drugima.

Hrišćanstvo – religija Biblije – nije namenjeno za čvrste, samostalne i uspešne ljude kojima niko ne treba. Hrišćanstvo je religija za učenike Isusa Hrista, sledbenike koji vode druge da čine isto.

Prvi deo

ŠTA JE UČENIŠTVO?

Poglavlje 1

NEIZBEŽNOST UTICAJA

Božije osobine ili „atributi“ nam govore kakav je Bog. Teolozi dele njegove attribute na dve kategorije: prenosive i neprenosive. Prenosivi atributi mogu da se prenesu, ili odraze, na nas. Pomislite na Božiju ljubav ili svetost. Mi takođe možemo da posedujemo ljubav i svetost. Međutim, njegovi neprenosivi atributi su one odlike koje samo on poseduje. Pomislite na njegovu sveprisutnost ili sveznanje.

Jedan od Božijih neprenosivih atributa je njegova nepromenljivost. On se ne menja. Mi se menjamo, on ne.

MI SMO PROMENLJIVA BIĆA

Možda razmišljate: „Ti ne znaš koliko snažne navike ima moj suprug!“ To je istina. Ne znam. Ipak, siguran sam da koliko god rutine u životu vašeg muža bile ustaljene, mi ljudi se uvek menjamo.

Rađamo se, rastemo, starimo i umiremo. Sve je to promena.

Učimo stvari koje nismo znali i zaboravljamo stvari koje jesmo znali. Postajemo više ili manje pobožni. To je takođe promena. Naravno, naše okolnosti utiču na nas – nekada na dobar, a nekada na loš način.

Bog se ne menja, mi se menjamo. Po prirodi, mi smo bića koja su promenljiva i koja se menjaju.

Osim toga, živimo u svetu koji je u ozbiljnom duhovnom sukobu. Petar je znao o pritisku koji svet vrši na njegove čitaocce: „Oni se čude što se zajedno s njima ne slivate u istu poplavu raskalašnosti, pa vas obasipaju pogrđama“ (Prva Petrova 4,4). Pavle je primetio da vladar carstva vazdušnih sila „sada deluje“ u nepokornima (Efescima 2,2). Zbog toga nas podstiče da se ne saobražavamo ovome svetu, nego da se preobražavamo obnavljanjem svojih umova (Rimljanima 12,2).

Avgustin, afrički crkveni starešina koji je živio u petom veku, opisao je duhovni sukob kao sudar između dva grada, ljudskog i Božijeg. Oba ova grada žele da regrutuju ljude za svoj posao. Suštinska stvarnost iza ovoga jeste da ljudi mogu da se promene – pozitivno i negativno.

MI UTIČEMO I JESMO POD UTICAJEM

Još jedan način na koji ovo možemo reći je: mi kao ljudska bića smo otvoreni za to da budemo pod uticajem.

Pre neki dan sam peške išao do svoje banke – iste one koju mi je savetovao moj prijatelj Met kada sam se pre dvadeset godina doselio u komšiluk. Posle toga sam odatle otišao kod svog

frizera – istog onog kojeg mi je Met savetovao kada sam se pre dvadeset godina doselio u komšiluk. Met mi je pokazao šta je on radio, i tako sam i ja počeo da radim isto. Met me je poučio kako da živim u našem komšiluku. Sada, nakon dvadeset godina mogu sam da nađem put do banke i frizera. Setite se šta je Isus rekao: kada je učenik potpuno poučen, postaće kao njegov učitelj (Luka 6,40).

Zapravo, želim da odem korak dalje: svi mi ćemo neizbežno biti pod uticajem drugih, a mi ćemo zauzvrat uticati na druge. „Rđavo društvo kvari dobre navike“, kaže Pavle (Prva Korinćanima 15,33), a „od malo kvasca sve testo uskisne“ (5,6). Ljudi oko vas će imati uticaj na vas, dobar ili loš. A zauzvrat, mi ćemo uticati na ljude oko nas, na dobar ili loš način. Otac koji nikad nije tu uticaće na svoju decu svojom odsutnošću. Niko od nas nije poput ostrva.

KAKO ĆETE UPOTREBITI SVOJ UTICAJ?

Jedino pitanje koje nam preostaje je: kako ćemo upotrebiti svoj uticaj? Možda niste o sebi razmišljali kao o nekome ko ima uticaj, ali imate ga! Stvoreni ste na Božiju sliku, a Bog je toliko slavan da čak i otisak njegove slike odražava slavu. Vaš život utiče na ljude oko vas, čak iako ste potpuno nevažni ili osećate da vas ljudi oko vas ne poštuju.

Obratite pažnju kako Petar podučava sluge nepravednih gospodara ili žene nevernih muževa (Prva Petrova 2,18-20; 3,1). On zna da oboje utiču svojom vernošću. Žene čiji muževi

nisu hrišćani, po Petru, mogu da zadobiju muževe „bez reči, ponašanjem“ u svom životu. A primer i ženama i robovima je Isus Hristos. Kroz svoje stradanje on je doneo isceljenje i život (2,21-25).

Drugim rečima, uticaćete kroz darove koje vam je Bog dao putem stvaranja. Štaviše, uticaćete kroz evanđelje. A ono što je neverovatno je da uticaj evanđelja na ljudske živote ne dolazi samo kroz vaše sposobnosti, već i kroz vaše slabosti. Bog ovo čini kako bi njegova sila bila očigledna kroz naše slabosti i kako bi on primio svu slavu (vidi Druga Korinćanima 12,9).

Dakle, još jednom, vi imate uticaj. Kako ćete ga upotrebiti? Kada izađete iz hodnika ovog života i uđete u sobu večnosti, šta će za vama ostati u životima drugih?

Biblija kaže da Hristov učenik uči druge pomažući im da slede Hrista. Da li je to način na koji koristite svoj uticaj?

Poglavlje 2

USMERENI NA DRUGE

Ako nikada niste videli svinje kako za vreme obroka dolaze na valov, verovatno to možete zamisliti. Guraju se, ćuščaju i grokću. Gutaju koliko god mogu i ne mare za druge.

Jedno smešno pitanje koje je vredno da o njemu razmislimo na trenutak: da li je ovako izgledalo vaše prisustvovanje u crkvi prošle nedelje?

Ne, ne nazivam vas svinjom, ali zastanite i razmislite: gde ste se parkirali? U koje vreme ste došli u crkvu? Gde ste seli? S kim ste razgovarali? Svaka od ovih odluka vam je pružila priliku da date sebe drugima i tako se pridružite Hristovom delu. Ili su vam pružile priliku da gledate na sebe i ono što je najbolje za vas. Dakle, šta je bilo? Da li ste svakom od ovih odluka svesno planirali da blagoslovite druge?

Biti Isusov učenik znači usmeriti život prema drugima, kao što je Isus radio. To znači raditi naporno za dobrobit drugih. Ovakva ljubav prema drugima se nalazi u srcu učenništva. Usmeravamo pogled prema služenju drugima radi Hrista, kao što Hri-

stos nije došao na svet da mu služe, nego da služi i da svoj život dâ kao otkupninu za mnoge (Marko 10,45).

Život učenništva je život usmeren na druge. To je život napornog rada u Božijoj sili da se objavi Hristos, a drugi dovedu do zrelosti u njemu. To je obrazac koji nalazimo u Bibliji.

BIBLIJSKI OBRAZAC

Pre nego što se Hristos spominje u Pismu, Bog je usadio ove lekcije u tvorevinu kroz porodicu. Uzmite u obzir način na koji nas je Bog stvorio kao roditelje. U našu prirodu je usadio želju da pružamo veliku količinu pažnje pune ljubavi radi brige o jednoj osobi, negujući je i vodeći je prema zrelosti.

Onda, u drevnom Izraelu, koristio je moć ovih roditeljskih odnosa kao kanale kroz koje je kao voda tekla njegova Reč. Dakle, Mojsije je dao deset Božijih zapovesti, rekao je narodu da voli Boga, a onda je naložio izraelskom narodu: „Neka ti u srcu budu zapovesti koje ti danas dajem. Ponavljaj ih svojoj deci. Govori o njima kada sediš u kući i kada ideš putem, kada ležeš i kada ustaješ“ (Ponovljeni zakoni 6,6-7). Ovde nas Bog uči važnoj lekciji o predmetu poučavanja drugog ljudskog bića. Učenništvo uključuje prenošenje znanja o Bogu i njegove Reči kroz svaki trenutak života.

Izvan same porodice, u Bibliji nalazimo brojne odnose učenništva gde jedna osoba poučava drugu. Setite se kako je Mojsije pripremio Isusa Navina da ga nasledi. Isto su učinili Elije sa Samuelom i Ilija sa Jelisijem.

Najpoznatiji učitelj bio je, naravno, Isus Hristos. Hrišćanstvo nije počelo masovnom proizvodnjom učenika. Isusova putovanja nisu bila medijski praćena. Hrišćanstvo je počelo uključivanjem u lične odnose unutar male grupe muškaraca u periodu od tri godine.

Naravno, mnoštva ljudi su često dolazila Isusu, a vest o njegovim čudima se ponekad širila kao vatra. Međutim, unutar tog velikog mnoštva postojala je manja grupa učenika koje je Isus pozvao k sebi. Ulagao je posebno u njih. Markovo evanđelje nam govori da je Isus pozvao „one koje je hteo, i oni dođoše k njemu. Odredi dvanaesticu – koji se još zovu apostoli – da budu s njim, da ih šalje da propovedaju“ (Marko 3,13-14).

Ova dvanaestorica su ispovedili da je Isus Mesija. Većina njih su ostali sa njim, a on je želeo da „budu sa njim“ (Volim taj izraz!). Između dvanaestorice, Isus je posebno ulagao u trojicu: Petra, Jakova i Jovana.

Međutim, mogli biste reći: „To je Isus! Naravno da to čini. On je Bog!“

U redu, ali hajde da razmotrimo još jedan primer: apostola Pavla. Šesnaesta glava Dela apostolskih opisuje jedno od Pavlovih misijskih putovanja. Međutim, poglavlje počinje upoznavajući nas sa učenikom po imenu Timotej, a posle toga nam kaže: „Pavle htede da on putuje s njim“ (3. stih). Kao Isus i učenici, Pavle je želeo da Timotej bude s njim, da putuje s njim i pridruži mu se u radu za Carstvo. Nije teško pretpostaviti da je Pavle poučavao Timoteja kao što bi jedan otac u Starom zavetu poučavao svoga sina – marljivo ga učeći Božijoj reči dok idu

putem, kada ležu i kada ustaju.

Nekoliko decenija kasnije Pavle je rekao Timoteju da čini isto sa drugima: „A ono što si pred mnogim svedocima od mene čuo, to poveri pouzdanim ljudima, onima koji će biti sposobni i druge da pouče“ (Druga Timoteju 2,2). Pavlove ambicije za činj enje učenika bile su višegeneracijske. Želeo je duhovne prau-nuke. Timotej (dete) je trebalo da nađe verne ljude (unuke) koji će biti sposobni da pouče druge (prau-nuke).

TRUD I BORBA

Šta bi značilo kad biste se posvetili ovom biblijskom obrascu ulaganja u duhovnu decu? Cela ova knjiga će se baviti ovim pi-tanjem. Međutim, Kološanima 1,28-29 nam pruža korisnu pola-znu tačku.

Dok sam bio mlad hrišćanin, odabrao sam ova dva stiha kao svoje „životne“ stihove. U njima Pavle piše crkvi u Kolosi, gra-du u oblasti koja se danas nalazi u zapadnoj Turskoj. On podse-ća tamošnje hrišćane šta je uradio za njih: „Mi njega objavljuje-mo, urazumljujući svakog čoveka i poučavajući svakog čoveka sa svom mudrošću da svakog čoveka dovedemo do savršenstva u Hristu. Za to se ja trudim, boreći se njegovom delotvornom silom, koja u meni silno deluje“ (Kološanima 1,28-29).

Pavle se trudi i bori. Ako želimo da činimo dobro drugima, moramo i mi.

Da li se nekada pitate kako praktično da primenite duhovnu silu? Možda će vam ljudi reći: „jedi ovo“, „izgovori ove reči“,

„moli ovu molitvu“, „pročitaj ovog pisca“, „doživi ovo iskustvo“, „idi na ovu konferenciju“, „zaviri u sebe.“

Nel! Duhovna sila se praktikuje kroz naporno samopožrtvovanje služenje drugima. Reč za „trud“ u Kološanima 1,29 takođe može da se prevede kao „patnja“. To znači da je patnja, a ne neki zanos, put do duhovne sile. Da li želite da spoznate Božiju silu i veru koja deluje? Onda se posvetite borbi u radu za dobro drugih, baš kao što je Hristos radio i borio se za naše dobro.

Istinska hrišćanska vera nije lenja. To je vera koja radi, poput Pavlove.

BOŽIJE SILNO DELO

Međutim, da li se Pavle hvali govoreći o svom trudu i borbi radi drugih? Nimalo. Pogledajte poslednje reči u odlomku: Bog je silno delovao u njemu. Šta god da su Kološani primili od Pavla, to nije bilo zbog Pavlovih zasluga, već Božijih.

Ako se vi ili ja nadamo da ćemo doprineti dobru drugih, ako se nadamo da ćemo uticati na druge radi Hrista, kao što smo govorili u prethodnom poglavlju, to će se desiti jedino dok Božiji Duh deluje u nama i kroz nas.

Znamo da se Božije delo u nama suprotstavlja našem ponosu. Ono nas podseća da sve što imamo i sve što jesmo, sve što možemo da uradimo i postignemo, dolazi od Boga. Ako smo vi ili ja zapazili određeni plod svog rada, ne postoji razlog za ponos. Bog je delovao. Njegova sila je delovala. Svaki duhovni plod doprinosi njegovoj slavi.

Takođe znamo da se Božije delovanje suprotstavlja našem strahu. Ako smo sigurni u Božije delovanje u nama, ako smo posvećeni njegovim ciljevima, možemo odbaciti strah da je naš posao uzaludan ili pogrešno usmeren. Možemo odbaciti strah od gubitka zdravlja ili bogatstva. Takve stvari mogu nestati, ali njegovo delo kroz nas će opstati večno.

OBJAVITI I DOVESTI

Obratite pažnju na dve reči u pomenutim stihovima koje nam govore o Pavlovoj nameri – objaviti i dovesti: „Mi njega objavljujemo ... da svakog čoveka dovedemo do savršenstva u Hristu.” Pavle objavljuje kako bi mogao da dovede. Objaviti Božiju reč sada; dovesti svete do savršenstva u Hristu kada dođe. Ove dve reči nam govore kako se Pavle trudi i bori (objavljujući), kao i zašto se trudi i bori (kako bi mogao da dovede do savršenstva).

Pavle takođe objašnjava šta ovo objavljivanje uključuje: „Mi njega objavljujemo, urazumljujući svakog čoveka i poučavajući svakog čoveka sa svom mudrošću.” Pavlovo objavljivanje uključuje urazumljivanje i poučavanje. On urazumljuje crkve o onome što je bezvredno i što donosi osudu, a poučava ih da budu ujedinjene u bogatstvu i mudrosti evanđelja. Ne samo da ih urazumljuje i poučava u nekom apstraktnom smislu, on to čini sa svakim čovekom – od osobe do osobe.

Nekoliko stihova kasnije Pavle opisuje svoju želju da Kološani dođu do „svog bogatstva punog razumevanja” (2,2). Obratite pažnju na nagomilana dobra: sve bogatstvo punog razume-

vanja! Postoji bogatstvo mudrosti i znanja koje je potrebno otkriti! Deo savršenstva je znati kako razlikovati dobro i loše, istinito i lažno, dragoceno i bezvredno. Na ovaj način Pavle želi da dovede Božiji narod do potpunog savršenstva, potpunog rasta.

Učeništvo se dešava u sadašnjosti, ali gleda na Poslednji dan. Ono zahteva dugoročne planove. Zahteva mentalitet investitora koji zna da je zarada večna. To ulaganje se dešava kroz Božiju reč. Neophodno je da je objavljujemo. Božija reč je seme koje naposletku donosi rod, čak i kada to kratkoročno ne vidimo. Sejite Reč danas. Sejite je sa vašim supružnikom i decom, sa drugim članovima crkve, i verujte da se Božija reč neće vratiti prazna. Kasnije ćete požnjeti njen plod. Zreli vernici će biti spremni da prime Hrista kada dođe.

Život za druge je nešto što odlikuje ceo Pavlov život. On piše pisma hrišćanima koje čak nije ni upoznao lično, poput pisma Kološanima, ohrabrujući ih evanđeljem. Mogli bismo da kažemo da je njegov život bio u obliku krsta. Bio je poslušan Hristovom pozivu da uzme Hristov krst i da ga sledi. Poput Hrista, stradao je u poslušnosti Bogu radi dobra drugih.

Da li ste i vi ovakvi? Zamislite kako bi bilo raditi sa svom Božijom silom koja moćno deluje u vama!

KRATKA REČ PASTIRIMA

Ako ste pastir ili razmišljate o pastirskoj službi, trebalo bi da dugo i naporno razmišljate o ovom odlomku. Obratite pažnju da služba uključuje potpuno objavljivanje Božije reči i rad na

dovođenju Božijeg naroda do savršenstva pred njime.

Ovo od nas zahteva krajnju nesebičnost. Postoji mnogo toga dobrog u pastirskoj službi, ali ako uzmete u obzir grešnost crkvenih članova i pastira, takođe postoji mnogo toga što je teško. Pastiru, moraćeš da se trudiš i boriš iz ljubavi prema članovima svoje zajednice, a oni će ti ponekad uzvratiti objašnjavajući kako je tvoja ljubav manjkava i nedovoljna.

Zato, na kraju krajeva, tvoj trud i borba ne mogu biti ukorenjeni u tvojoj ljubavi prema ljudima ili ljubavi prema sebi. Moraju biti ukorenjeni u tvojoj ljubavi prema Hristu, njegovoj ljubavi prema tebi i njegovoj ljubavi prema njima. On ih je otkupio svojom krvlju, a ti treba da ih dovedeš k njemu. Sve što radiš, radiš zbog njega.

Naravno, ove reči važe za sve hrišćane. Činimo učenike, poučavamo i urazumljemo kako bismo ljude koje volimo mogli dovesti k Bogu, zato što ga veoma volimo i zato što on veoma voli nas.

ISTINSKA VERA RADI ZA DOBRO DRUGIH

Istinska hrišćanska vera se ne ponaša poput svinje. Ona ne gleda samo da njoj bude dobro i nije lenja. Kao Pavle, ona radi, radi za dobro drugih. Radi uz pomoć sile koju je obezbedio Bog, koji silno deluje u nama. Ona radi objavljujući, urazumljujući i poučavajući i radi kako bi druge dovela do savršenstva u Hristu, na dan njegovog povratka.

Plod ne vidimo uvek odmah. Za učeništvo morate biti po-

put strpljivog poljoprivrednika koji sadi svoj usev, verujući da će jednom niknuti. Verujemo da će Bog upotrebiti svoju Reč, čak i ako nikad ne vidimo plod. Kao što je jedan pisac rekao: „Seme može ležati pod oblacima dok i mi tamo ne legnemo, a onda da iznikne!”⁷ Za mene, učenje je jedini način na koji mogu da evangeliziram nehrišćane i opremim hrišćane za ono jedino mesto na koje nikada ne mogu da dođem – budućnost nakon mog života. Činjenjem učenja sa drugima sada pokušavam da iza sebe ostavim tempirane bombe milosti.

Učenik je onaj koji čini učenje. On objavljuje sada kako bi mogao da dovede do savršenstva kasnije. Zato razmislite o nekoliko ljudi u svom životu koje biste voleli da vidite kao savršene i posvećene Bogu Poslednjeg dana. Da li ste razmislili? Ako jeste, kako ćete im objaviti evanđelje sada da biste ih pripremili za ono što dolazi kasnije?

7 Erin Viler, “Discipling When You Need to Be Discipled” („Činiti učenike kada vama treba učenje“, prim. prev.) iz 9Marks Journal (Časopis Devet odlika, prim. prev.), “Discipling in the Church” (Učenje u crkvi, prim. prev.), septembar – oktobar 2012, <http://9marks.org/article/journaldiscipling-when-you-need-be-discipled/>.

Poglavlje 3

ČINITI UČENIŠTVO

Učeništvo se ne čini najočiglednijim načinom za uspostavljanje i osnaživanje carstva. Uspostavljanje carstva se obično povezuje sa bitkama careva, ratovima carskih loza, velikim bogatstvi-
ma ili delima političke filozofije koje su napisali starci sa dugim belim bradama.

Ipak, Isus je svoje vreme na zemlji završio zapovedajući svojim učenicima da čine učenike. Da li je to zaista način na koji će njegovo carstvo biti izgrađeno? U stvari, setite se čemu je Isus poučavao pre toga:

Carstvo nebesko je slično zrnu gorušice koje je čovek uzeo i posejao na svojoj njivi. Iako je najmanje od sveg semena, kad izraste, veće je od sveg povrća. Razvije se u drvo, pa ptice dolaze i gnezde se u njegovim granama (Matej 13,31-32).

Isus je učio svoje učenike da ne žive gledajući na danas ili sutra, već gledajući na večnost. Pokušavamo da pomognemo drugima da slede Isusa; svesno činimo duhovno dobro; molimo se za uticaj evanđelja; objavljujemo Božije reči, i sve to činimo

zbog Poslednjeg dana. Da, neki rod možemo videti i sada, ali cilj je uvek da dovedemo ljude do savršenstva u Hristu tada.

Da li možemo reći još nešto o tome šta je učenje? Rekao sam da ono znači pomagati drugima da slede Isusa. Učenje znači činiti duhovno dobro. Međutim, da to upotpunimo, možemo reći da je učenje iniciranje odnosa u kojem poučavamo, ispravljamo, pokazujemo primer i volimo. To zahteva veliku poniznost.

INICIJATIVA

Učenje neophodno uključuje inicijativu; ono nije pasivno. Često može biti čudno. Ne možete da radite učenje sa svima, pa morate da odaberete jednu osobu umesto neke druge. Praktično, da li se vaši rasporedi preklapaju?

Takođe morate razlikovati osobu kojoj je pomoć potrebna od osobe kojoj je pomoć potrebna i spremna je da je prihvati. Uglavnom, ne želite da gubite svoje vreme sa ljudima koji nisu podučljivi, jer gubljenje vremena će se *neizbežno* dešavati. Umesto toga tražite ljude koji, kao mudar sin u Poslovicama, primaju savet i pouku.

Imajte na umu da učenje među onima koji veruju u evanđelje ne znači da kao učitelj uvek budete onaj koji je najpametniji ili da uvek morate biti izvor sokratovske mudrosti u svakom pitanju. Učenje u skladu sa evanđeljem znači da ćete ponekad pokazati primer priznajući svoje slabosti ili greh. Tako čineći, praktično ćete pokazati kako izgleda ne tražiti opravdanje u

sebi, već u Hristu. Dakle, živite otvoreno i iskreno. Drugim rečima, hrišćansko učenje nije samo pokazivanje vaše snage, već i pokazivanje vaših slabosti. „A to blago imamo u glinenim posudama, da bi bilo očigledno da je ova izvanredno velika sila od Boga, a ne od nas” (Druga Korinćanima 4,7).

Međutim, vi ste ti koji inicirate odnos, čak i kada je određena osoba ta koja vas je zamolila da radite učenje sa njom. Vi ste ti koji, u određenoj meri, vodite odnos kroz svesno korišćenje vašeg zajedničkog vremena kako biste ukazali na Hrista. Žena muža koji nije hrišćanin, o kome smo govorili u prvom poglavlju, ovo, u najmanju ruku, čini svojim vernim delima.

VAN CRKVE, UNUTAR CRKVE

Prva faza učenja može da podrazumeva uspostavljanje prijateljskog odnosa sa nehrišćaninom. Objasnite evanđelje određenoj osobi i pozovite je da se pokaje i veruje. Kada se pokaje i poveruje, treba da se krsti kako bi postala član crkve. Drugim rečima, učenje u svom punom smislu uključuje evangelizaciju i obraćenje.

U isto vreme, ako je vaša crkva slična mojoj, ona redovno prima dar novih članova koji su već obraćeni, ali mladi u veri. Zapovest Velikog poslanja da činimo učenike kroz crkvene službe i poučavanje obavezuje nas da to činimo na nivou pojedinaca i na nivou zajednice. Zajedno sedimo slušajući Reč koja se propoveda i zajedno uživamo u večeri Gospodnjoj da objavimo smrt Gospodnju i podsetimo jedni druge da „smo mi, mnogi,

jedno telo” (Prva Korinćanima 10,17).

Kada se crkva razide, služba poučavanja i nadgledanja treba da se nastavi u životima članova. Ovo se dešava kada jedni druge pozivamo na kolač u toku nedelje ili kada subotom odemo na zajednički doručak, kada slažemo veš ili kada idemo u nabavku. Učeništvo traje cele sedmice dok se članovi sastaju da razgovaraju, mole se, ohrabruju i pomažu jedni drugima u rastu, u ljubavi i svetosti.

POUČAVANJE

U svojoj suštini, učeništvo je poučavanje. Poučavamo rečima, poučavamo svim rečima koje je Isus poučio svoje učenike i svim rečima Biblije.

Ovo je razlog zašto na zajedničkim sastancima moja crkva propoveda ekspozicijski i redom kroz biblijske knjige, naizmenično kroz Stari i Novi zavet, kao i kroz veće i manje odlomke Pisma. Takođe ohrabrujemo ljude da pohađaju nedeljnu školu za odrasle koja im pruža godišnji plan podučavanja kroz različite oblasti hrišćanskog života. Kada ljudi završe ovaj plan, ohrabrujemo ih da provedu nekog drugog kroz njega. Naša crkva takođe nalazi razne načine da promovise službu dobrih knjiga.

U međuljudskim odnosima poučavanje se dešava dok ljudi uče da vode duhovne razgovore sa drugima, što je nešto na šta ih kao pastir ohrabrujem sa propovedaonice skoro svake nedelje. U redu je razgovarati o fudbalu ili o školi koju pohađaju vaša deca, ali razgovarajte i o nedeljnoj propovedi. Pitajte svoje prija-

telje čemu ih je Bog učio o sebi. Kućne grupe mogu takođe biti korisne u izgrađivanju ovakvih odnosa.

ISPRAVLJANJE

Učeništvo ponekad zahteva da upozorite nekoga na odluke koje donosi. Ljudi rastu kada ih učite uopštenim istinama, ali isto tako kada ih ispravite u nekim njihovim određenim greškama. Biti hrišćanin, između ostalog, podrazumeva da prepoznamo da nas greh zavarava i da su nam potrebni drugi vernici kako bi nam pomogli da vidimo stvari u nama koje sami ne možemo videti. Često sam govorio da je uključivanje u crkvu kao kada prospete boju na nevidljivog čoveka. Novi gresi postaju vidljivi kroz naše odnose učeništva.

Zapravo, možete usmeravati odnos učeništva tako što ćete pozvati druge da vas isprave i tako im olakšati. Međutim, morate se bojati Boga više nego ljudi bivajući spremni da ispravite druge ako je potrebno i rizikovati da vas odbace zbog toga.

Na kraju, ispravljanje je nešto što čini cela zajednica, nešto što se dešava kada osoba postane posvećenija grehu nego Hristu. Nakon nekoliko krugova upozorenja osoba će se isključiti iz članstva i večere Gospodnje (Matej 18,15-20). Velika većina ispravljanja u crkvi, međutim, treba da se desi u privatnosti odnosa učeništva.

POKAZIVANJE PRIMERA

Vredno je primetiti da Isus nije samo zapovedio svojim učenicima

ma da *poučavaju ljude*. Rekao im je da *poučavaju ljude da budu poslušni*. Cilj učenja su vidljivi promjenjeni životi, što znači da ono podrazumeva više od čitanja knjige ili čak Biblije sa drugom osobom. Na kraju krajeva, učenje podrazumeva stavljanje u praksu celokupnog hrišćanskog života pred drugim ljudima. Hristos nam je primer u tome. On nam je ostavio primer da idemo njegovim stopama (Prva Petrova 2,21).

Mi ne komuniciramo samo uz pomoć reči, već i kroz celokupne živote. Ono što se dešava u odnosu učenja zahteva više od poučavanja u učionici (što radimo svake nedelje). Ono zahteva vrstu pouke koja se dešava kroz pripravnštvo na poslu ili sa ličnim trenerom. Pripravnik uči tako što sluša, posmatra i učestvuje, korak po korak, dok mu se vremenom dodeljuje sve više odgovornosti. Pre svega, učenje izgleda kao nešto što je Bog osmislio za život u porodici, gde očevi i majke poučavaju rečju i delom u svim oblastima života, a onda uključuju decu u odgovornosti odraslih.

Zapravo, učenje je neka vrsta modnog manekenstva. Ne, nećete prikazivati odeću pred fotografom; prikazivaćete stil, ili način života, kako bi ga drugi sledili. Učenje znači pozivati druge da vas oponašaju dok im pokazujete primer pouzdanja u Hrista na koji treba da se ugledaju. Ono od vas zahteva da budete spremni da drugi vide vaš život, a onda da dopustite ljudima da budu deo vašeg života kako bi zaista mogli da vas posmatraju. Na primer, svaki od starešina u mojoj crkvi radi baš to kako bi naši članovi mogli biti poslušni nalogu Poslanice Jevrejima: „Sećajte se svojih vođa, koji su vam propovedali Božiju reč.

Posmatrajte ishod njihovog načina života i ugledajte se na njihovu veru” (13,7). Isto tako, svi bi trebalo da možemo reći drugim hrišćanima u svojim životima, kao što je Pavle mogao da kaže: „Ugledajte se na mene kao što se i ja ugledam na Hrista” (Prva Korinćanima 11,1). Možda su zbog toga biografije hrišćana toliko korisne.

UZAJAMNA LJUBAV

Da dodamo još jedan aspekt, učenje je oblik uzajamne ljubavi. Deo učenja čini odnos učitelja i učenika. Međutim, ono uključuje i uzajamno izgrađivanje i ljubav, u smislu da se odvija u oba smera. Kao neko ko je to radio duže vreme, mogu da kažem da su me često izgrađivali, blagosiljali i ohrabivali u veri oni sa kojima sam radio učenje. Čak i kada sam radio za njihovo duhovno dobro, bilo mi je uzvraceno na isti način. Ti ljudi su mi pomogli da bolje sledim Isusa. Zajedno smo razumeli ono što Pavle govori u Kološanima 3,16: „Neka Hristova reč u vama bogato prebiva dok sa svom mudrošću poučavate i opominjete jedan drugoga...”

Zajedno radimo da ispunimo ono što se govori u Jevrejima 10,24-25: „Pazimo na to da jedan drugoga podstičemo na ljubav i dobra dela. Ne propuštajmo svoje sastanke, kao što neki imaju običaj, nego bodrimo jedan drugoga – utoliko više ukoliko vidite da se približava Dan.” Moj cilj u učenju je da volim mlade hrišćane tako što ću im pomagati da žive sa pogledom na Poslednji dan. Međutim, oni obično uvide da moja sposobnost da

živim na isti način zavisi od njihove pomoći.

PONIZNOST

U narednim poglavljima ću više govoriti o tome kako ovo treba da radimo. Za sada želim da spomenem da pomagati drugima da slede Isusa ne može da se čini bez rizika. Kao što morate da se ponizite kako biste bili poučeni, tako morate da se ponizite kako biste poučavali. Učeništvo podrazumeva teškoće – reći „ne”, istrajati kroz nevolje, znati kada nekoga treba da podnosite i *činiti* učeništvo. Vaš poziv može biti grubo odbijen, a vaš savet odbačen.

Kao što smo primetili ranije, ne činimo učeništvo samo kada smo jaki, već i kada smo slabi. Hrišćansko učeništvo nije toliko delo stručnjaka i naučnika. Da pozajmim jedan stari izraz: to je delo jednog prosjaka koji govori drugom gde može naći hleb.

Erin Viler, Bredova supruga, koji je sa mnom služio kao pastir u Vašingtonu pre nego što je preuzeo drugu crkvu, u jednom od *9Marks* (Devet odlika, prim. prev.) članaka osvrnula se na to kako je morala da nauči ove lekcije za vreme njihovog boravka u Vašingtonu. Jedna žena iz crkve je došla kod nje očekujući da sa njom radi učeništvo. Erin joj je izrazila dobrodošlicu pozvavši je da uđe, zatvorila vrata za sobom i pomislila u sebi:

U rasulu sam. Nemam predstavu šta radim ovde.
Nemoguće je da danas pored moje nemirne i neposlušne dece i pored mojih negativnih osećanja

prema svom mužu bude nekog „podučavanja”. Ne bi trebalo više da podučavam nekoga. Ja sam ona kojoj je potrebno učeništvo! Bože, šta želiš da uradim?

Ipak, Bog je uskoro kroz situacije poput ovih poučio Erin da će je on koristiti dok je slaba, kao i kad je jaka. Ovoj i drugim mladim ženama u veri trebao je neko ko će ih poučiti šta znači voleti Boga svim srcem, dušom, umom i snagom, ne samo kada stvari idu na dobro, već i kada se suočavaju sa mnogim izazovima. Erin objašnjava:

Radeći učeništvo sa ovim ženama, trudila sam se da ih savetujem i postavljam pitanja, da zajedno razgovaramo o knjigama i molimo se, ali bi mi one kasnije rekle da je često najbolja pouka došla kroz jednostavno posmatranje mog života. Posmatrale su kako Bog koristi moje slabosti u borbi za strpljenje kada sam izmorena nakon dugog dana. Posmatrale su me dok se trudim da volim svog muža nakon što sam govorila o svojim borbama sa nametljivim zahtevima službe.

Ove žene su imale priliku da je posmatraju iz prve ruke, kako ona zapaža, kao pravu glinenu posudu (Druga Korinćanima 4,7). Međutim, dok je učila o ovoj perspektivi evanđelja, to ju je ohrabrilo da nastavi da se izliva kao žrtva levanica (Filipljanima 2,17),

znajući da će Bog upotrebiti njenu krhkost kao način da prikaže njegovu snagu. A sasvim je sigurno da je Bog iznova i iznova dokazivao svoju vernost da joj pruži sve što je potrebno da bi volela i služila ovim mladim sestrama. Ona zaključuje:

Nekoliko godina kasnije Bog je u crkvu doveo novu prijateljicu i sestru, koja bi dolazila kod nas i provodila vreme sa mnom bilo koje subotnje posledne kada je moj muž bio zauzet pripremanjem propovedi. Svaki put kada bi došla, činilo se kao da je nešto pošlo po zlu, od naleta besa kod jednog od moje dece do začepljenja toaleta. Upravo jednom ovakvom prilikom sam pogledala u nju i nasmejala se, uverena da Gospod ima savršeno vreme za sve, i rekla: „Znaš, Bog te sigurno mnogo voli kada je dozvolio da sve ovo vidiš.“

U tome je naše pouzdanje: ne u tome da imamo savršen dom i decu koja se lepo ponašaju, već u tome da kada stvari ne mogu biti gore, Božiji Duh deluje. Čak i u našoj slabosti Bog koristi naše reči da upozori dokone, ohrabri uplašene, uteši slabe i ukaže strpljenje svakome, sve na njegovu veliku slavu.⁸

8 Erin Viler, “Discipling When You Need to Be Disciplined” („Činiti učenike kada vama treba učenje“, prim. prev.) iz 9Marks Journal (Časopis Devet odlika, prim. prev.), “Discipling in the Church” (Učenje u crkvi, prim. prev.), septembar – oktobar 2012, <http://9marks.org/article/journaldiscipling-when-you-need-be-disciplined/>.

Lokalna crkva je najbolje mesto za razvijanje takvih odnosa, o čemu ću uskoro govoriti. Crkva može biti ispunjena mentor-skim odnosima čak i kada se oni zvanično ne nazivaju „odnosi učenjaštva“. Uostalom, učenjaštvo zapravo jeste mnoštvo članova jedne crkve koji preuzimaju odgovornost da pripreme jedni druge za slavu, kao što su Erin i ove žene činile. To je jedan od načina da vidimo novozavetnu ideju da smo mi carsko sveštenstvo i sveti narod (Prva Petrova 2,9). Koliko *pastirske* službe se odvija kroz svakodnevni život zajednice kada ona poseduje odlike kulture učenjaštva!

Poslednja stvar koja zahteva poniznost je prihvatanje da će se ponekad ljudi odseliti. Stvarnost činjenice da ljudi učestalo menjaju mesto gde žive, naročito u mnogim gradovima, zahteva od nas da ostanemo otvoreni prema onim ljudima koje volimo. Mi ulažemo, delimo, posvećujemo se, molimo i volimo, ne zato što možemo nešto da dobijemo od toga – osim zadovoljstva i radosti koji dolaze kada znamo da su ljudi bolje opremljeni za tamo gde idu, a na kraju za Hristov dolazak.

VODITI PREMA NEBESIMA

Biti čovek znači biti učenik. Bog nije pred Adama i Evu stavio izbor između učenjaštva i nezavisnosti, već izbor da li će slediti njega ili Satanu. Svi smo mi učenici; jedino pitanje koje ostaje je: čiji učenici? Da li sledimo druge vernike prema nebeskom gradu i pomažemo li drugima da čine isto?

Sviđa mi se način na koji Čarls Sperdžen opisuje svoju slu-

žbu. U svojoj autobiografiji sebe upoređuje sa gospodinom Veliko-srce, likom iz knjige „Put hrišćanina“ autora Džona Banjana, koji pomaže drugima na putu prema Nebeskom gradu.

Zaokupljen sam na svoj mali način, kao što je gospodin Veliko-srce bio zaokupljen u Banjanovom vremenu. Ne upoređujem sebe sa ovih herojem, ali radim istu vrstu posla. Uključen sam u lično vođenje putovanja u nebo ... To je moj posao, da najbolje što mogu ubijam zmajeve, odsecam glave divovima i predvodim sramežljive i uplašene. Često sam u strahu da ću izgubiti neke od slabih. Boli me srce zbog njih; ali po Božijoj milosti, i zbog vaše srdačne i darežljive pomoći u brizi jednih za druge, nadam se da ćemo svi bezbedno doputovati do rečne obale. Oh, koliko je samo onih s kojima sam se tamo morao rastati! Stajao sam na ivici i čuo ih kako pevaju na sred toka, i skoro sam video one koji blistaju kako ih vode uzbrdo, pa kroz vrata u Nebeski grad.⁹

9 Č. H. Sperdžen, *C. H. Spurgeon Autobiography, vol. 2, The Full Harvest* (Autobiografija Č. H. Sperdžena, drugi deo, Puna žetva, prim. prev.), Karlajl, Pensilvanija: *Banner of Truth*, 1973, 131.

Poglavlje 4

PRIGOVORI PROTIV UČENIŠTVA

Uviđam da sam koristio reč „učeništvo“ u slučajevima gde su drugi koristili drugačije reči. U Velikoj Britaniji izraz „čitati s nekime“ čini se uobičajenijim. Ovde u Americi ljudi govore o partnerima odgovornosti ili molitvenim partnerima. Kako god to nazivali, ja koristim ovu reč kao skraćenicu za pomaganje drugima da slede Isusa, promišljeno ulažući u duhovni napredak u njihovim životima. To uključuje preduzimanje inicijative, poučavanje, pokazivanje primera, ljubav i poniznost.

Međutim, iako se možemo složiti oko naziva, neki hrišćani i dalje imaju poteškoće sa celokupnim konceptom učenitstva. Osećaju se čudno, ne žele da nameću nepoželjne ideje drugima. Ne žele da se ponašaju kao da su „iznad“ drugih ljudi.¹⁰

Prigovora protiv učenitstva može biti beskrajno mnogo. Podeliću sa vama samo nekoliko, uz moje kratke odgovore na njih.

10 Alis Frajling, “Disciplemakers’ Handbook: Helping People Grow in Christ“ (Priručnik za one koji čine učenike: pomagati ljudima da rastu u Hristu, prim. prev.), Dauners Grouv, Illinois: *InterVarsity Press*, 1989, 48.

Prigovor 1: „Ovaj učitelj nije idealan.“

Odgovor: Nisi ni ti. Bog je jedini koji je savršen u ovoj jednačini. On se proslavlja koristeći nesavršene posude poput mene i tebe. Što si ponizniji, to ćeš više otkrivati da moraš da učiš od svakog drugog istinskog učenika.

Prigovor 2: „Ako neka osoba uvek sluša svog učitelja, moguće je da se više neće podređivati drugim dobrim autoritetima poput roditelja, supružnika ili crkve.“

Odgovor: Ako se obavlja ispravno, dobro učenje će ohrabriti podređivanje koje priliči svakom autoritetu koji je Bog uspostavio.

Prigovor 3: „Cela ova stvar se čini sebičnom i ponosnom.“

Odgovor: Razumem kako ovo može da deluje tako. Međutim, hrišćansko učenje nas poziva da sledimo nekoga *jedino* ukoliko sledi Hrista. Ono nas ne poziva da sledimo nečiji stil, kulturološke težnje, svetsku mudrost ili lične navike. Dok nas učenje u praksi poziva da odražavamo i oponašamo Hrista, dotle nas istinski čini poniznima. Osim toga, učenje je jednostavno biblijsko.

Prigovor 4: „Zar ono prosto nije napadno i zar to nije namećanje sebe nekome?“

Odgovor: Hrišćansko učenje se odvija kroz odnos na koji su obe strane pristale.

Prigovor 5: „Nije mi potrebno. Mislim, najvažnije stvari hri-

šćanskog života su sigurno očigledne! Zato sam previše zauzet da bi mi to bio prioritet.“

Odgovor: Ovo zvuči poput sindroma „vuka samotnjaka“. Isus nije umro za odvojene pojedince, već za crkvu. Usvojivši te, Bog te je uključio u porodicu. Zbog toga sada imaš braću i sestre. Štaviše, Bog nam kaže da naše članstvo u porodici i ljubav prema njemu pokazujemo kroz međusobnu ljubav. To činimo kroz podređivanje i zajedništvo sa lokalnom crkvom. Hrišćanstvo uvek jeste lično! Ali nije privatno. Potrebno je da budete uključeni u živote drugih i potrebni su vam drugi u vašem životu. Jedini kome nije potrebno poučavanje je Bog!

Prigovor 6: „To je samo za ekstrovertne osobe.“

Odgovor: Ne, to je za hrišćane. Broj takvih odnosa će varirati u zavisnosti od nečije ličnosti, životnih okolnosti i tako dalje. Međutim, nemati nijedan takav odnos nije stvar izbora za osobu čija vera je utemeljena na ljubavi i oproštenju. Razgovaraj sa drugima zrelim hrišćanima da ti pomognu da to središ u svom životu.

Prigovor 7: „Ja ne mogu da radim učenje. Nesavršen sam, grešim i suviše sam mlad!“

Odgovor: „Ako istinski slediš Hrista, sve što je potrebno je da deliš ono što *već* znaš, ne ono što ne znaš. U slučaju mnogih ljudi oko tebe, to će značiti da поделиš evanđelje! Što se tiče braće i sestara iz crkve, to može biti da započnete razgovor o duhovnim temama postavljajući pitanja, podelite sa njima ono čemu učite i molite sa za njih. Svako ko istinski sledi Hrista može da radi učenje.“

ZAKLJUČAK

Učeništvo je pomaganje drugima da slede Isusa uz promišljeno ulaganje u duhovni napredak u njihovim životima. Hrišćani smo jer je to isto neko uradio za nas. Takođe, neko je to uradio za njih, i tako unazad sve do prvih učenika. Prvobitni svedoci koji su videli Isusa poučavali su onome što im je on zapovedio i tako stvorili svedoke koji su čuli o njemu. To se nastavlja do današnjeg dana, i sada je red na nas. Pod Božijom suverenom vlašću, budući naraštaji učenika zavise od toga koliko ćemo slediti primer prvih učenika. Činjenje učeništva sa nekime je sastavni deo Hristovog učeništva sa nama.

Međutim, do sada sam uglavnom podsticao učeništvo kao aktivnost jedan na jedan. Tačno je da se neki od naših odnosa učeništva sa drugim vernicima mogu odvijati izvan zajedničkog članstva u crkvi. Ipak, kako bismo Hristovu ljubav jasno prikazali svetu oko nas (vidi Jovan 13,34-35), veliki deo našeg učeništva će se odvijati u kontekstu lokalne crkve. Svakom hrišćaninu ne treba samo još jedan hrišćanin – svakome od nas treba celo telo! O tome ćemo govoriti u narednom delu.

Drugi deo

GDE TREBA DA
ČINIMO UČENIŠTVO?

Poglavlje 5

LOKALNA CRKVA

Priča Dosona Trotmana je vredna svaka pažnje. Ranih 30-ih godina prošlog veka Trotman, mladi radnik drvare, našao je inspiraciju u Drugoj Timoteju 2,2: „A ono što si pred mnogim svedocima od mene čuo, to poveri pouzdanim ljudima, onima koji će biti sposobni i druge da pouče.“ Počeo je da poučava učenike srednje škole da jedni sa drugima rade učeništvo, a onda, 1933. godine, taj je posao proširio na Američku ratnu mornaricu, osnivajući grupu ljudi koja se zvala *Navigators* (Navigatori, prim. prev.). Trotman je bio mentor jednom od mornara, koji je onda bio mentor mnogim drugim mornarima na brodu *USS West Virginia*. Pre nego što je brod potonuo u Perl Harboru, 125 ljudi je raslo u Hristu i svedočilo o svojoj veri. Tokom drugog svetskog rata služba „Navigatora“ se proširila na hiljade mornara na brodovima i u bazama Američke ratne mornarice širom sveta.

„Navigatori“ su nastavili sa radom u rastućoj vojsci do 1951, kada su počeli da rade i sa studentima u studentskom gradu na Univerzitetu Nebraska. Trotman je umro 1956. spasavajući mla-

du devojku od utapanja na severu države Njujork. Međutim, rad se nastavio. Danas hiljade studentskih gradova širom sveta imaju grupe „Navigatora“, koje evangeliziraju i rade učeništvo sa studentima.

Veb stranica „Navigatora“ opisuje ovu organizaciju kao „hrišćansku službu koja pomaže ljudima da rastu u Isusu Hristu dok navigiraju kroz život.“ Takođe kažu: „Mi širimo radosnu vest o Isusu Hristu radeći mentorstvo u svim životnim okolnostima – ili učeništvo – kroz odnose sa ljudima, opremajući ih da ostvare uticaj na ljude oko sebe radi Božije slave.“ Zahvalan sam za njihovu službu, naročito u oblasti učeništva.

ALI ŠTA JE SA CRKVOM?

Kad smo to rekli, zanimljivo je da ove dve citirane izjave opisuju ono što bi crkve trebalo da rade!

Neki ljudi izražavaju zabrinutost da će paracrkvne organizacije poput „Navigatora“ zameniti crkvu. *Para* znači *pored* i korisno je zapitati se da li paracrkvne službe zaista deluju pored crkava ili *odvojeno* od njih. Sigurno postoje neke okolnosti – poput mornara na ratnom brodu usred Tihog okeana – koje zahtevaju učeništvo odvojeno od lokalne crkve. Međutim, bilo bi tragično pogrešno koristiti nešto kao što su služba u studentskom gradu ili sastanci poslovnih ljudi kako bi se zamenila lokalna crkva kada se radi o činjenju učenika i njihovom rastu, kao da ste zarobljeni na brodu na moru.

Ako nije mudro činiti učeništvo bez crkve, još je gore imati

crkvu bez učenitstva. Ipak, zar nije tako kada se radi o mnogim lokalnim crkvama?

Hrišćani se uključuju u crkve, a niko pri tome nije uz njih. Ne postoji kultura gde samci žive sa drugim porodicama kako bi učili kako da služe Hristu. Nema kulture u kojoj se evanđelje govori stranim studentima. Postoji nedostatak gostoprimstva, samo povremeni poziv na nedeljni ručak ili večeru četvrtkom uveče. Nema muževa koji duhovno brinu o svojim ženama i nema suprugâ ili starijih žena koje poučavaju mlađe žene. Ne postoji biblijsko savetovanje među samim članovima – savetovanje se dešava samo u kancelarijama. Niko ne razmišlja da ide u crkvu gde muzički stil nije po njegovom ukusu iako je to možda korisno za druge. Niko ne razmišlja o tome da pomogne porodici ili braku koji ima teškoće. Malo se dosežu ljudi drugačije boje kože i drugačijeg naglaska. Malo je mladih muškaraca koji se sastaju sa drugim mladim ljudima da proučavaju Pismo.

S takvim crkvama, nije iznenađujuće što su se neki okrenuli paracrkvanim službama. Iz svog iskustva su naučili da je lokalna crkva poslednje mesto gde treba da traže prilike za učenitstvo.

CRKVA KAO ONA KOJA ČINI UČENIKE

Međutim, Biblija uči da je lokalna crkva prirodno okruženje za učenitstvo. Zapravo, ona uči da je *upravo* lokalna crkva ta koja je u osnovi učitelj hrišćana. To čini kroz nedeljna okupljanja i svoju strukturu odgovornosti (ovo poglavlje), kao i kroz starešinstvo i članstvo (naredno poglavlje). Zauzvrat, sve ove stvari stvaraju kon-

tekst za učenje jedan na jedan, o kojem smo do sada razmišljali.

Okupljena lokalna crkva je odgovorna da propoveda ceo Božiji naum kroz one koji su nadareni za tu svrhu. Kroz krštenje ona potvrđuje verodostojna ispovedanja vere. Kroz večeru Gospodnju objavljuje Gospodnju smrt i sjedinjuje mnoge u jedno telo. Dok kroz izopštenje uklanja bilo koga čiji je život bez pokajanja, u suprotnosti sa njegovim ili njenim ispovedanjem.

Sve ovo obezbeđuje strukturu koja je poput skeleta crkve. Zatim dolazimo do oblasti međuljudskih odnosa, koji su poput mesa i mišića crkve. U svom zajedničkom životu članovi crkve praktikuju ljubav jedni prema drugima kao što ih je Isus voleo: „Novu zapovest vam dajem – da volite jedan drugoga. Kao što sam ja voleo vas, tako i vi volite jedan drugoga. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedan za drugoga“ (Jovan 13,34-35). Kakvom ljubavlju je Isus voleo svoje učenike? Voleo ih je ljubavlju koja je neprestano usmeravala na Očeve reči. To je prikazalo njegovu ljubav kroz poslušnost Ocu. To je dalo sigurnost njegovim učenicima o mestu koje se priprema za njih. To je na kraju ono što je položilo njegov život kako bi njima bilo oprošteno. Sada razmislite: „Gde mi na najbolji način možemo voleti ovako?“ Odgovor: „U okruženju gde možemo voleti ukazujući na reči Oca i Sina, potvrđujući pokajanje kroz krštenje, potvrđujući da su mnogi jedno telo kroz večeru Gospodnju i žrtvujući lične planove i osvete kroz oproštenje. Telo i skelet idu zajedno. U najosnovnijem smislu, lokalna crkva je primarni učitelj hrišćana.

Nашe crkve nikada neće biti savršene. Međutim, ako je nebo

ono što Džonatan Edvards naziva „svet ljubavi“ (i kao što Prva Korinćanima 13 implicira), onda lokalna crkva treba da bude predukus tog sveta.

ZAJEDNIČKO OKUPLJANJE

Učeništvo u crkvi počinje poprilično jednostavno, tako što se crkva okupi zajedno. Pisac Poslanice Jevrejima piše: „Pazimo na to da jedan drugoga podstičemo na ljubav i dobra dela. Ne propuštajmo svoje sastanke, kao što neki imaju običaj, nego bodrimo jedan drugoga – utoliko više ukoliko vidite da se približava Dan“ (10,24-25).

Zapazite da je cilj ovde da hrišćani jedni drugima pomognu da slede Isusa ili, kako Poslanica Jevrejima kaže, „Podstičimo jedan drugoga na ljubav i dobra dela.“ Šta kaže pisac poslanice o načinu na koji crkva ostvaruje ovaj cilj? Tako što ne propušta svoje zajedničke sastanke, odnosno okuplja se! Ovako mi „ohrabrujemo“ jedni druge. Pisac želi da se okupljamo neprestano i redovno. To redovno okupljanje pruža strukturu za sleđenje Isusa i pomaganje drugima da ga slede.

STRUKTURA VLASTI

Ovo je bila Isusova zamisao. Isus je poučavao dvanaesticu neko vreme nakon čega ih je upitao šta misle ko je on. Petar je ispovedio da je Isus davno obećani Mesija. Isus je potvrdio Petrov odgovor u ime „Oca koji je na nebu“, a onda obećao da će

izgraditi svoju crkvu na toj tačnoj Petrovoj ispovesti. Zanimljivo je da nakon toga Isus počinje da uspostavlja strukturu vlasti. Petru daje vlast da čini ono što je Isus učinio sa njim: da svezuje i razrešava „na zemlji“ ono što je svezano i razrešeno „na nebu“. Odnosno, Petar i apostoli će moći da čuju ispovedanje vere drugih ljudi, a onda da potvrde ili opovrgnu ta ispovedanja i one koji ih izriču u ime neba, kao što je Isus učinio sa Petrom (Matej 16,13-20).

Kasnije Isus daje istu vlast u ruke lokalne crkve. Predviđajući situaciju u kojoj jedan čovek ne živi u skladu s onime što ispoveda, Isus daje okupljenoj crkvi vlast da to sveže i razreši. Crkva bi trebalo da prosudi da li će nastaviti da prihvata nečije ispovedanje ili da ga isključi iz članstva (vidi Matej 18,15-20).

Ukratko, okupljena zajednica poseduje vlast da potvrdi ili opovrgne da li neko pripada telu Hristovom, odnosno da li je učenik. Čineći to, ona obezbeđuje kontekst odgovornosti za učenishvo. Da li je osoba koju poučavam nevernik ili vernik? Da li je ta osoba neko kome treba reći da živi poput nevernika?

KRSTITI I UČITI JEDAN DRUGOGA

Kako tačno crkva potvrđuje ko su učenici? Kroz krštenje i večeru Gospodnju. Nakon što se pozvao na svu vlast na nebu i na zemlji, Isus je zapovedio svojim učenicima da idu i sve narode učine njegovim „učenicima, krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha, učeci ih ...“ Krstiti nekoga znači zvanično prepoznati da je „sa Isusom“. Ovi Isusovi predstavnici moraju da budu pouče-

ni (Matej 28,18-20). Dok smo, kao što Pavle kaže, kroz večeru Gospodnju: „Mi, mnogi jedno telo“ (Prva Korinćanima 10,17).

Nastavljajući u knjizi Dela apostolskih i u poslanicama, nalazimo apostolski program učenja. Apostoli nisu samo učitelji koji slobodno lutaju među nepovezanim grupacijama ljudi. Tačnije, oni krštavaju ljude i uključuju ih u crkve, gde će se sve učenje jedan na jedan i zajedništvo desiti. Dakle, Petar propoveda evanđelje na Dan pedesetnice; ljudi se pokaju i bivaju kršteni; ljudi se redovno okupljaju u kućama i u dvorištu hrama radi lomljenja hleba; i sve to pridodaje ljude crkvi, crkvi u Jerusalmu. Učenici onda bivaju raspršeni po narodima i čine učenike *ne odvojeno* od krštavanja i poučavanja, ili od večere Gospodnje, ili učitelja koje je Bog nadario. Ne, učenici osnivaju crkve koje su poslušne i uče druge da budu poslušni.

U Novom zavetu lokalna crkva je sâm centar poslušnosti učenika i učenja. To nije stvar izbora, već nešto osnovno. O tome ćemo razmišljati više u narednom poglavlju, naročito iz aspekta starešinstva i članstva.

Poglavlje 6

PASTIRI I ČLANOVI

Lokalna crkva je prirodno poprište za odnose učenništva, kao što smo videli u prethodnom poglavlju. Razmišljali smo o učeništvu u kontekstu crkvenog okupljanja. Takođe smo razmišljali o odgovornosti koje crkve imaju kroz sakramente. Postoje još dve stvari vredne istraživanja u životu jedne crkve: rad pastirâ i odgovornost zajednice ili članova. Ove dve stvari su takođe ključne za svakodnevni rad na učeništvu u životu jednog hrišćanina.

PASTIRI POUČAVAJU I OPREMAJU BOŽIJOM REČJU ONE KOJI ČINE UČENIKE

Počnimo razmišljajući o pastirima. U Novom zavetu osnovna uloga pastira ili starešine (Biblija koristi obe reči naizmenično) bila je činjenje učenika poučavanjem Božije reči. U početku to čine kao evanđelisti. Pavle govori Timoteju da „izvrši delo evanđeliste“ (Druga Timoteju 4,5), pošto vera dolazi slušanjem Hristove reči (Rimljanima 10,17).

Međutim, u uopštenijem smislu, Bog odvaja pastire da obučavaju crkvu poučavajući ih reči Božijoj. Pastiri poučavaju i kroz zajedničke sastanke i kroz sastanke jedan na jedan ili u okruže-

nju kućne grupe. Jedan od njihovih ciljeva je poučavanje radi opremanja crkve za dela službe kako bi se crkva izgrađivala u ljubavi (Efescima 4,11-16). Oni poučavaju članove kako bi članovi mogli da poučavaju druge.

Pastiri i starešine su zaista dar crkvi! Petar je odličan primer ovoga. On je propovedao na evangelizacioni način na Dan pedesetnice i pisao pisma svetima. Štaviše, i poučavanje i pisanje su bili ekspozicije Božije reči iz Starog zaveta.

Pavle je takođe dobar primer. On je rekao mladom pastiru Timoteju da dobro pazi na svoje učenje (Prva Timoteju 4,16). A oba njegova pisma Timoteju su prožeta njegovom brigom da pastiri budu ljudi Reči, sâmi oblikovani njome i takođe sposobni da pouče druge.

Najbolje što mogu da kažem o vremenu provedenom u crkvi u kojoj ne slušate Božiju reč je da je ono protraćeno. To je zato što su pastiri koji poučavaju Reči srž crkvene službe učenja. Poučavanje Reči obezbeđuje hranu i vodu za sve ostale odnose učenja unutar crkve. Iskusili ste to prošle nedelje i, nadajmo se, poslednji put kada ste tražili savet od starešine. Ako niste, promenite crkvu; pronađite crkvu gde se Božija reč propoveda – za dobro vaše duše i radi vas dok pomažete drugima.

PASTIRI VODE SAKRAMENTE KRŠTENJA I VEČERE GOSPODNJE

Sa službom Reči povezani su sakramenti. Sakramenti takođe nečemu poučavaju. Na primer, večera Gospodnja „nagoveštava“ Hri-

stovu smrt dok on ne dođe ponovo (Prva Korinćanima 11,26). Dokle god odlikuju jednu crkvu, sakramenti takođe obezbeđuju odgovornost za hrišćanski život, kao što smo videli u prethodnom poglavlju. Oni određuju ko su članovi crkve.

Pastiri su ti koji vode u poučavanju i odgovornosti. Uopšteno govoreći, oni razgovaraju sa kandidatima za krštenje i potencijalnim članovima: „Kako si postao hrišćanin?“ „Šta je evanđelje?“ Kao kongregacionalista, verujem da je zajednica ta koja poseduje konačnu vlast nad odlukama članstva i pravu ko može da primi sakramente. Međutim, obično zajednica treba da sledi vođstvo vođa. Starešine takođe vode kada disciplinski postupak dođe do nivoa cele zajednice. Oni poučavaju crkvu o tome šta znači suočiti se sa nepokajanim grehom tako što predlažu oduzimanje nečijeg prava na večeru Gospodnju i isključenje iz članstva.

Na sve ove načine starešine doprinose oblikovanju crkve i čine je okruženjem gde učenje može da cveta. Oni olakšavaju članovima da rade učenje jedni sa drugima. Čuvaju crkvu da ne postane neodgovorno mnoštvo ljudi povezano neobavezanim međusobnim odnosima, gde niko nije zvanično odgovoran za druge i gde svaka osoba samostalno definiše evanđelje i vernost evanđelju. Kako jedan mladi vernik da radi učenje sa drugim ako ne postoje odgovornosti? Kako ta osoba uopšte da zna ko su vernici, a ko su jeretici ili licemeri?

PASTIRI PRUŽAJU PRIMER

Već smo videli da je pokazivanje primera krsta uopšteno ključni

deo učenitva. Setite se da je Pavle rekao: „Ugledajte se na mene kao što se i ja ugledam na Hrista“ (Prva Korinćanima 11,1).

Starešine su ljudi koje je Duh dao i crkva prepoznala kao uzorne primere. Oni nisu savršeni, ali su bez zamerke. Zato Pavle naglašava važnost karaktera kada opisuje njihove kvalitete Timoteju i Titu (Prva Timoteju 3,1-7; Titu 1,6-9). Pisac Jevrejima takođe savetuje: „Sećajte se svojih vođa, koji su vam propovedali Božiju reč. Posmatrajte ishod njihovog načina života i ugledajte se na njihovu veru“ (13,7). Primitite da on ne podstiče svoje čitaoce da slede primer bilo kojih vođa; govori im da slede svoje vođe.

Sasvim je u redu i dobro za vas da učite kroz knjige pastira koji su umrli. U redu je da uživete u propovedima drugih propovednika na internetu. Međutim, Pismo vas poziva da se ugledate na veru pastira *koji su vam propovedali* Božiju reč. To su ljudi koji će položiti račun za vas (Jevrejima 13,17). Oni imaju veću odgovornost. Zato posmatrajte njihove živote kao deo svog učenitva i učite od njih kako da radite učenitvo sa drugima.

Lokalna crkva je prirodno poprište za odnose učenitva zato što je to mesto gde su pastiri!

ZAJEDNICA PRIHVATA I PODRŽAVA SLUŽBU PASTIRA

Sada ćemo razmotriti kako zajednica doprinosi da lokalna crkva bude prirodno poprište za odnose učenitva, počevši od toga kako ona prihvata i podržava službu pastira. Shvatate, zar ne, da kada zajednica podržava i prihvata starešine kao dar od Hrista,

to je ono što njima omogućava njihovu službu? Njima je potrebna ljubav zajednice, kao i molitve, poput radosne podrške. Crkva „radi“ kada članovi daju čast i podređuju se svojim pastirima. Hrišćani previše olako previde ovu povezanost.

Uzmite u obzir kako Pavle podstiče Solunjane: „Molimo vas, braćo, da odajete priznanje onima koji se među vama trude, koji su vam pretpostavljeni u Gospodu i opominju vas. Cenite ih iznad svega, u ljubavi, zbog njihovog dela“ (Prva Solunjanima 5,12-13). Onima koji dobro upravljaju i poučavaju Pavle kaže da su dostojni „dvostruke časti“ (Prva Timoteju 5,17), što je finansijski izraz. Galaćanima govori: „Onaj koga uče Reči treba sva svoja dobra da podeli sa svojim učiteljem“ (6,6). Ako je nekog brata Bog nadario i pozvao da poučava njegovoj Reči, crkva će imati koristi time što mu pomogne da uredi svoj život tako da može da se usredsredi na poučavanje. Njegova sposobnost da ih opremi zavisi od toga da li će ga oni prihvatiti.

ZAJEDNICA PONEKAD MORA DA ODBACI SLUŽBU PASTIRA

Isto tako, zajednica takođe doprinosi negovanju kulture učenishva spremnošću da odbaci starešine kad god oni odbace Božiju reč. Ako učenishvo znači pomoći drugima da slede Isusa, zajednice koje tolerišu loše učitelje ne pomažu drugima da ga slede. Nažalost, previše je pastira koji su odbacili Božiju reč i previše je crkava koje nisu prepoznale svoju odgovornost u takvom slučaju. Novi zavet uči da će zajednica snositi odgovornost za

ozbiljno pogrešno učenje koje podnosi. Pavle ne krivi samo lažne učitelje, već i članove koji sebi nagomilavaju učitelje da govore ono što prija njihovim ušima, u skladu sa njihovim požudama (Druga Timoteju 4,3).

Biblija prepoznaje odgovornost zajednice da odbaci lažne učitelje. Pavle čak govori crkvama u Galatiji da mogu da odbace njegovu službu ako odstupi od evanđelja: „Ali, čak kada bismo vam mi, ili kada bi vam anđeo sa neba propovedao evanđelje različito od onog koje smo vam mi propovedali, neka je proklet“ (Galaćanima 1,8). Ja zato redovno govorim svojoj crkvi da me otpusti ako odstupim od Pisma.

Znanje da kao član crkve poseduješ ovu odgovornost treba da uveća ozbiljnost s kojom shvataš članstvo. Ono od tebe zahteva da razumeš evanđelje, proučavaš ga i uopšteno pridaješ posebnu pažnju Božijoj reči! Ukratko, to ti pomaže da bolje činiš učenike.

ČLANOVI SU ODGOVORNI JEDNI ZA DRUGE

Članovi crkve su takođe odgovorni jedni za druge. Cela zajednica je odgovorna da se pobrine da svaki član – Sara i Stefani, Nik i Džo – bude voljen i podstaknut da voli (npr. Prva Korinćanima 12,12-26; Jevrejima 10,24). Svi smo jedno telo: „A ni telo nije jedan, nego mnogo udova. Ako noga kaže: »Pošto nisam ruka, ne pripadam telu«, zar zbog toga ne pripada telu?“ (Prva Korinćanima 12,14-15).

Ova odgovornost ima razne oblike. Samo izbrojite koliko

puta Pavle u ovom kratkom odlomku govori o ophođenju vernika jednih prema drugima: „Volite jedan drugoga bratskom ljubavlju; poštujujte jedan drugoga više nego sebe ... Delite sa svetima koji su u oskudici; budite gostoljubivi ... Radujte se sa onima koji se raduju, plaćite sa onima koji plaču. Među sobom budite složni“ (Rimljanima 12,10-16). Ovo je zajednica koja je odgovorna za svoje članove.

Ovde želim da vidite da se sve ove odgovornosti članova jednih prema drugima, od kojih će mnoge biti ispunjene pojedinačno, ipak dešavaju unutar konteksta zajedničke odgovornosti jedne zajednice. Ranije sam spomenuo vođstvo starešina u odgovornosti i disciplini. Međutim, Novi zavet daje krajnju odgovornost okupljenoj zajednici da se stara da članovi žive u skladu sa onime što ispovedaju i u skladu sa svojim međusobnim zavetima. Isus o tome govori u Mateju 18. Pavle takođe ne podstiče pastire, već zajednicu, da isključe iz članstva čoveka koji se ne kaje (Prva Korinćanima 5). Takođe, podstiče zajednicu da obnove onoga ko je pokazao pokajanje (Druga Korinćanima 2,6). Ova zajednička odgovornost zajednice je takođe deo učeništva i sama po sebi pomoć u učeništvu jedan na jedan.

Evo jedne ilustracije. Pretpostavimo da imam dva prijatelja hrišćanina, jedan koji je član moje crkve i jedan koji to nije, a ja pokušavam da radim učeništvo sa obojicom. Sa bratom koji je član moje crkve mogu da se pozovem na nedeljnu propoved. Mogu da se pozovem na primer koji daju naše starešine. Mogu da ga upozorim, ako moram, na crkvenu disciplinu za nepokajani greh. Za sve to znam da sam lično odgovoran, *kao deo moje*

odgovornosti prema crkvi, da radim za dobro ovog brata na sve ove načine. A činjenica da se naš odnos učenja odvija unutar ovog konteksta odgovornosti osnažuje moj lični osećaj odgovornosti i brige. Odgovoran sam za njega, kao što sam više odgovoran za svoju ženu nego za druge žene ili više odgovoran za svoju decu nego za drugu.

U slučaju brata koji *nije* član moje crkve, odgovoran sam, zbog Hrista, da volim, ohrabrujem i upozoravam na posledice nepokajanog greha. Međutim, Isus me nije zadužio da ga držim odgovornim za finansije u njegovom životu. Za to su odgovorni članovi *njegove* crkve. Ne bih želeo da kažem da ću zbog ove činjenice biti manje brižan prema njemu, ali to umanjuje moju ulogu i odgovornost prema njemu. Isto kao što sam manje odgovoran za vašu decu nego za svoju. Da li vidite kako odgovornost crkve za samu sebe pomaže u izgradnji učenja? Da li vidite kako su kostur, meso i mišići tela povezani?

Ozvaničenje naših međusobnih obaveza kao zajednice pomaže nam da se posvetimo svakoj osobi koja se pridruži crkvi. To pomaže našem osećaju odgovornosti i brige i daje obrazac i oblik našim odnosima učenja.

KULTURA UČENIŠTVA

Na kraju, naše zajedničke i naše pojedinačne odgovornosti sjeđinjuju se u kulturu učenja. Čitamo i govorimo Reč jedni drugima. Provodimo vreme jedni sa drugima. Molimo se za starije i jedni za druge, volimo i dajemo. Prisustvujemo nedelj-

nim sastancima u molitvi i iščekivanju. Dolazimo pripremljeni, uzoranih srca, spremnih da prime Božiju reč. Sledimo primer svojih starešina koji nam pokazuju kako sami da sledimo Hrista. Podređujemo se njihovom mudrom vođstvu, osim ako nas ne vode u pogrešnom smeru. Poštujemo brigu zajednice za nas. Savetujemo, ohrabrujemo i upozoravamo jedni druge. „Neka nijedna ružna reč ne izađe iz vaših usta, nego samo ona koja je dobra za izgrađivanje drugih, prema njihovim potrebama, da bude na korist onima koji slušaju“ (Efescima 4,29).

U životu crkve duhovni rast i zdravlje treba da budu norma. Treba da bude normalno da vidimo ljude kako rastu i sazrevaju duhovno. Zapravo, duhovni rast nije neobavezan za jednog hrišćanina; on ukazuje na život. Stvari koje su istinski žive rastu. Mrtve stvari to ne čine. Bog je obdario crkvu starešinama sa svrhom rasta, kao što nam je dao jedan drugoga. Upravo unutar konteksta svih ovih odnosa, sa članovima i pastirima, u zavetu jedni s drugima, nalazimo najplodnije zemljište da rastemo (nat)prirodno. Naša doktrina i život primaju oblik unutar doktrine i života u zajednici. To je kultura učenja.

Da li imate poteškoće u ličnoj evangelizaciji? Onda se nadam da ćete potražiti pomoć i molitve i poslušati svedočanstva drugih članova svoje crkve.

Da li trenutno uživate u braku ili prolazite kroz teškoće? Lokalna crkva je mesto gde treba da tražite ohrabrenje i savet. To je mesto gde primamo pouku i dajemo je, dok poučavamo jedni druge.

Kako stariji član može da istraje u sleđenju Hrista nakon te-

ške operacije? Delimično kroz ohrabrenje i ljubav crkve.

Kako mladi hrišćanin može da se nosi sa ličnim obeshrabrenjem i sumnjom kada njegov prijatelj odustane od vere? Kroz podršku i savet crkve.

Kako neko može da pronađe supružnika, odgaja porodicu ili bude dobar radnik i verni komšija? Kroz učenje lokalne crkve i učenje koje tamo može pronaći.

Kako se crkve osnivaju i ohrabruju? Kako se uspostavljaju i neguju vrednosti hrišćanske porodice? Kako se stvaraju zajedničke službe i prilike za služenje? Na koji način se slabi osnažuju, zalutali pronalaze, evanđelisti pokreću? Sve kroz lokalnu crkvu!

Na ove načine i još mnoge druge pomažemo jedni drugima da sledimo Isusa. Radimo učenje jedni sa drugima. Crkvama toliko ne trebaju programi koliko im treba kultura učenja, kultura gde je prioritet svakog člana duhovno zdravlje drugih. Svakome je dat dar radi zajedničkog dobra i svako treba da koristi dar koji je dobio ili dobila kako bi izgrađivali telo: „Ima različitih milosnih darova, ali je Duh isti, i različitih služenja, ali je Gospod isti, i različitih delovanja, ali je isti Bog, koji čini sve u svima. A svakome se daje da se Duh kroz njega ispolji na korist“ (Prva Korinćanima 12,4-7).

U mojoj zajednici molim se i radim za takvu kulturu. Molim se da kroz moju službu poučavanja, kao i kroz službu svakog člana, svi budemo ohrabreni da govorimo evanđelje svojim komšijama, nosimo bremena jedni drugih, bivamo podstaknuti da dajemo finansijski za Božije delo, ozbiljno pristupamo Božijoj reči i da brinemo i molimo za jedinstvo onih

koji imaju malo toga zajedničkog osim Hrista.

LOKALNA CRKVA JE BOLJA

Lokalna crkva – telo koje je Otac osmislio, Isus ovlastio, a Duh obdario – daleko je bolje opremljena da se prihvati dela poučavanja vernika nego ti i tvoj prijatelj. Isus ne obećava tebi i tvom prijatelju da ćete poraziti vrata pakla. Obećava da će crkva to uraditi. Ne možeš sebe prepoznati kao nekoga ko je nadaren i pozvan da poučava Božijoj reči ili da krštava i daje večeru Gospodnju kao što je za to ovlašćena crkva.

Pretpostavimo da sutra vaš prijatelj koji nije hrišćanin i za koga ste se godinama molili postane hrišćanin i počne da ide u evanđeosku crkvu u svom gradu. Kako biste voleli da ta crkva prihvati vašeg voljenog prijatelja? Verovatno biste želeli da cela zajednica preuzme odgovornost za njega. Želeli biste da ga starešine poučavaju i da ga neki od članova kontaktiraju, brinu se o njemu i rade učenje s njim. Želeli biste da ga poučavaju i primerom ukažu na to šta znači proučavati Bibliju, hodati u pravdom, evangelizirati, kao hrišćanin biti supružnik i roditelj, usprotiviti se uticaju sveta i poučavati druge. Zar se ne biste radovali kada bi ta crkva na ovaj način preuzela odgovornost za vašeg prijatelja?

Međutim, da li vi prihvatate i radite učenje sa članovima svoje crkve na ovaj način? Da li pomažete drugima da slede Isusa? Da li ste odgovor na molitvu hrišćana iz drugih gradova?

Ako ne, nemojte da paničite. Neću od vas tražiti da počnete

da radite učenje sa desetine njih. Umesto toga, želeo bih da razmislite o jednoj osobi iz svoje crkve – samo jednoj. Razmislite o jednoj osobi koju biste voleli da vidite kako više sledi Isusa. Sada se molite za tu osobu ...

U redu, možda vam se reč *učeništvo* i dalje čini zastrašujućom. Dozvolite mi da to kažem drugačije: Šta mislite kako možete pomoći toj osobi da sledi Isusa? Ili, kako možete svesno da doprinesete duhovnom dobru te osobe? Koji su jedan ili dva mala koraka koja možete da napravite u tom pravcu?

U našem narednom delu bavićemo se pitanjem „Kako?“

Treći deo

KAKO TREBA DA
ČINIMO UČENIŠTVO?

Poglavlje 7

IZABERITE NEKOGA

Zamislite dva člana crkve. Nazovimo ih Bob i Bil. Bob proučava Bibliju. Voli da zna šta Biblija govori o svemu. Može čak i da objasni doktrinu o Trojstvu ako ga pitate. Neki od njegovih postupaka možda baš i ne pokazuju da je hrišćanin. Zapravo, njegov život nimalo ne izgleda kao hrišćanski. Međutim, on poznaje Bibliju!

Sa druge strane, tu je Bil. Bil ne govori o tome, ali on baš i ne čita Bibliju. Naravno, on želi da bude „dobar“. Trudi se da voli druge, ali Bilu bi bilo zaista teško da nekome objasni ispravno verovanje o tome ko je Isus ili šta je crkva. Ipak, on želi da živi drugačije u odnosu na sebične i samožive živote koje vidi kod drugih ljudi. Voli o sebi da misli kao o osobi kojoj su odnosi važniji od Biblije ili doktrine.

Da li je neko od ove dvojice sličan vama?

Bobu treba više da je stalo do ljudi, a Bilu više do istine. Zapravo, obojici treba više da je stalo do Isusa, jer Isus voli istine Božije reči i živote Božijeg naroda. Rad crkve na učenishtvu treba da pomogne obema vrstama ljudi da bolje slede Isusa. Isus je rekao da ko god „hoće da ide za mnom, neka se odrekne samo-

ga sebe, neka uzme svoj krst i pođe za mnom“ (Marko 8,34). Bob treba da se odrekne samog sebe i sledi Isusa tako što će više voleti ljude. Bil to mora da uradi tako što će podgrevati ljubav prema Božijoj reči. Učenik nije neko ko samo tvrdi da sledi Hrista. On to zaista i radi.

To je mesto gde svaki razgovor o učenishtvu sa drugima mora da počne – u podsećanju šta znači slediti Isusa. Učenishтво znači pomagati drugima da slede Isusa. Učenishтво je odnos u kome tražimo nečiju duhovnu dobrobit tako što iniciramo, poučavamo, ispravljamo, pokazujemo primer, volimo, bivamo ponizni, savetujemo i utičemo.

Kako onda činimo učenishтво? Kako tačno pomažemo Bobu da mu postane važno da živi ono što veruje i Bilu da to razume? To je pitanje koje ćemo razmotriti u ovom i u nekoliko narednih poglavlja.

To nije pitanje samo za pastire. Biblija nas sve uključuje u posao ove vrste. Jovan nam govori da volimo jedan drugoga (Druga Jovanova 5). Pavle nam govori da bodrimo i izgrađujemo jedan drugoga (Prva Solunjanima 5,11). Takođe nam kaže da poučavamo jedan drugoga, pošto želimo svakoga da dovedemo do zrelosti u Hristu (Kološanima 1,28). Pisac Poslanice Jevrejima nam govori da pazimo na to kako jedan drugoga da podstičemo na ljubav i dobra dela (Jevrejima 10,24).

Prva stvar o kojoj treba da odlučite je s kime ćete provoditi vreme. U jednoj nedelji imate određenu količinu vremena. Ne možete raditi učenishтво sa celom crkvom. Kako da odlučite u koga ćete ulagati? Morate da izaberete.

Uzimajući u obzir Bibliju, kako ćemo doneti odluku u koga ćemo ulagati? Ovo je devet činilaca koje treba uzeti u obzir, vjerovatno najbolje ovim redosledom.

1. ČLAN PORODICE

Pavle piše: „A ko se ne stara za svoje, pre svega za one iz svoga doma, taj se odrekao vere i gori je od nevernika“ (Prva Timoteju 5,8). Biblija u ovom i u drugim odlomcima uči da svako od nas poseduje posebnu odgovornost za članove svoje porodice. Unutar porodice Bog daje doživotne odnose i prirodnu osnovu za naklonost i brigu. Ta prirodna naklonost i odgovornost bi trebalo da se upotrebe za Hristove ciljeve. To posebno važi ako živite sa članovima porodice, a još više ako vas Pismo obavezuje posebnom odgovornošću za njih, kao što to čini u slučaju roditelja prema deci ili supružnika jednog prema drugom. Ovi odnosi su kontekst u kome imate najveću odgovornost da činite učenje.

2. DUHOVNO STANJE

Treba da evangelizirate svoje prijatelje koji nisu hrišćani, ali je besmisleno raditi učenje sa njima kao da su hrišćani. Pavle nam govori: „Neduhovan čovek ne prihvata ono što dolazi od Božijeg Duha, jer je to za njega ludost i ne može da spozna zato što o tome treba rasuđivati na duhovan način“ (Prva Korinćanima 2,14). Dakle, cilj je da radite učenje sa hrišćaninom.

3. CRKVENO ČLANSTVO

U 6. poglavlju smo razmatrali ove obaveze iz Poslanice Jevrejima:

Sećajte se svojih vođa, koji su vam propovedali Božiju reč. Posmatrajte ishod njihovog načina života i ugledajte se na njihovu veru... Slušajte svoje vođe i pokoravajte im se. Oni bde nad vašim dušama kao oni koji će polagati račun. Slušajte ih, da bi oni to činili s radošću, a ne uzdišući, jer vam to ne bi bilo od koristi (Jevrejima 13,7, 17).

Svakako, ovi stihovi nas pozivaju da posebno slušamo vođe svojih crkava. Međutim, oni dalje impliciraju da uobičajeni putevi učenja najbolje funkcionišu unutar odnosa jedne crkve, kao što sam tvrdio u prethodnom poglavlju.

Imamo veću odgovornost za svoju zajednicu – da im pomognemo i da dobijemo pomoć od njih. Članovi iste crkve slede i podređuju se istom telu starešina. Prihvataju ista načela verovanja i isti crkveni zavet. Dobijaju isto učenje o primarnim i sekundarnim stvarima. Viđaju jedni druge barem jednom nedeljno. Zbog svih tih razloga obično je svrsishodnije da izgrađujemo odnose učenja unutar konteksta jedne crkve.

Osim toga, ako vaš prijatelj pohađa nezdravu crkvu, možete naštetiti njegovom duhovnom životu tako što sa njime radite učenje. Kako? Vaša duhovna podrška, ironično, njemu ili njoj omogućava da ostane u crkvi koja na podučava Bibliju. Ovo nije uvek pravilo, ali možda bi bilo bolje da jednostavno ohrabrite prijatelja da se priključi zdravoj crkvi. Hrišćanima je

potrebno celo telo, a ne samo vi.

4. POL

Pismo je osetljivo po pitanju pola u učeništvu. Na primer, Pavle govori Titu: „Isto tako i starice ... [da budu] učiteljice dobra, da uče mlade žene da vole svoje muževe i decu, da budu razborite, čiste, vredne u kući, dobre, potčinjene svojim muževima – da se ne ocrnjuje Božija reč“ (Titu 2,3-5).

U javnosti, ja poučavam i muškarce i žene. Osim toga, svi imamo majku i oca, a mnogi od nas imaju sestre, braću ili supružnike. To znači da je obavljanje učenja sa osobom suprotnog pola ugrađeno u naše porodice. Takođe, u crkvi zajedno sklappamo zavet sa muškarcima i ženama i imamo porodične prijatelje.

Ipak, kada je u pitanju uobičajen, promišljen odnos učenja, mudro je da muškarci podučavaju muškarce, a žene da podučavaju žene. Prepoznamo da je pol Bogom dana stvarnost i namera nam je da se prema njoj ophodimo realno i s poštovanjem. Treba da volimo svakoga u crkvi, a u isto vreme se trudimo da izbegnemo pogrešne bliskosti.

5. UZRAS

Kao što je osetljivo na pol, tako je Pismo osetljivo i na uzrast. U malopre pomenutom odlomku iz Poslanice Titu, mlađe žene uče od starijih. Na drugom mestu Pavle govori Timoteju da ne dozvoli da ga omalovažavaju zbog njegove mladosti, dok ga u

istom pismu ohrabruje da poštuje starije ljude (Prva Timoteju 4,12; 5,1).

Uobičajeno je da radite učenje sa nekim ko je mlađi od vas. Međutim, Pismo je puno primera izuzetaka kada mlađi podučavaju starije. Svakako, kako bivamo stariji, tako treba da budemo ponizniji u učenju od onih koji su naših godina, pa čak i od onih koji su mlađi. U suprotnom, nećemo imati učitelja! Lično uviđam da mnogo učim od prijatelja koji su u svojim dvadesetim i tridesetim, kao i od ljudi koji su u svojim sedamdesetim i osamdesetim godinama.

6. DRUGAČIJI OD VAS

Mali broj stvari vidljivo prikazuje silu evanđelja kao jedinstvo koje ono ostvaruje među ljudima podeljenim kategorijama ovog sveta. „Kroz [Hrista]“, otkriva pismo Efescima, „i jedni i drugi [Jevreji i neznabošci], u jednom Duhu, imamo pristup Ocu“ (Efescima 2,18). Pregradni zid podele između Jevreja i neznabožaca srušio se na krstu. Sada je Božija mudrost vidljiva kroz jedinstvo ovih nekada podeljenih naroda (Efescima 3,10). Naravno, jedinstvo koje crkva sada uživa širom etničkih, ekonomskih, obrazovnih i drugih vrsta podela iščekuje dan kada će „silno mnoštvo koje niko nije mogao da prebroji, iz svakog naroda, plemena, narodnosti i jezika“ stajati savršeno ujedinjeno pred Božijim prestolom slaveći (Otkrivenje 7,9-10).

Šta to znači praktično? Dok tražite nekoga s kime biste radili učenje, svakako da sredovečne majke treba međusobno da

se prijatelje; i mladi bračni parovi treba da provode vreme zajedno; i neoženjeni muškarci u dvadesetim godinama treba da se družu među sobom. Takve grupe imaju zajedničke stvari koje Bog može da upotrebi za rast. *Međutim, takođe* razmislite o tome šta možete naučiti provodeći vreme sa fakultetskim studentima; ili radeći sa decom i omladinom; ili pomažući strancima iz Engleske, Brazila i Koreje; ili, ako ste mladi oženjeni belac, upoznajući se sa starijim oženjenim Afroamerikancem.

Koliko samo Bog ima da nas nauči o sebi kroz ljude koji su drugačiji od nas! Kako samo evanđelje postaje vidljivo kroz naše jedinstvo – ne samo jedinstvo u kome volimo jedni druge, već i jedinstvo u kome učimo jedni od drugih.

7. POUČLJIVOST

Poslovice iznova i iznova pohvaljuju poučljivog sina, a odbaču bezumnika koji prezire prekor, pouku i savet. Dalje nam govore da Bog „krotke vodi ka onom što je pravo i ... krotke uči svome putu“ (Psalam 25,9; uporedi sa Poslovicama 11,2). Zato Petar poučava: „Tako i vi, mladići, potčinjavajte se starešinama. A svi se jedan prema drugom opasite poniznošću. Jer: »Bog se protivi oholima, a poniznima daruje milost«“ (Prva Petrova 5,5).

Ne treba da provodite vreme pokušavajući da podučavate nekoga ko smatra da nemate čemu da ga podučite i da on nema šta da nauči. Poučavajte poučljive i trudite se da sami budete poučljivi.

8. VERNOST DA POUČE DRUGE

Nekoliko puta do sada sam pomenuo Pavlove reči Timoteju: „A ono što si pred mnogim svedocima od mene čuo, to poveri pouzdanim ljudima, onima koji će biti sposobni i druge da poučče“ (Druga Timoteju 2,2).

Treba da poučavamo svakoga, a posebno one koji će kasnije poučavati druge koji će činiti to isto. Ako moramo, sabiraćemo, ali zapravo nam je cilj da umnožavamo. Ne produčavamo samo naredni naraštaj; pokušavamo da dosegne sve naraštaje koji dolaze!

9. BLIZINA I RASPOREDI

Konačno, verovali ili ne, Biblija je osetljiva na vreme i naše popunjene rasporede. Pavle piše: „Stoga, dakle, *dok imamo priliku*, činimo dobro svima, a pre svega braći po veri“ (Galaćanima 6,10). Naći ćete mnoge druge stihove poput ovog, koji nas pozivaju da najbolje iskoristimo svoje vreme (npr. Efescima 5,16). Ova poslednja odlika o kojoj govorim pitanje je mudrosti. Međutim, uopšteno bih preporučio da nađete one čiji se rasporedi poklapaju sa vašim. Takođe morate uzeti u obzir mesto gde živite i radite, kao i vreme odvojeno za porodicu, posao i crkvu. Pretpostavite da vas Bog ne poziva da radite nešto nemoguće.

U svemu tome, naravno, Bog priprema dobra dela unapred da ih činimo (Efescima 2,10). Kao u slučaju milosrdnog Samarićanina, ponekad Bog u naš život stavlja ljude sa kojima možda obično ne bismo provodili vreme. Možda je to član vaše crkve

koji se zadesilo da radi na vašem radnom mestu ili neko čija deca idu na iste sportske događaje kao i vaša, a možda je to neko koga je napustio supružnik, pa se ožalošćen obrati vama.

U suštini, budite mudri i obazrivi s kime ćete odabrati da provodite vreme, ali znajte da nekada Božiji planovi izmene sve naše planiranje. Slava Bogu, to nas održava zavisnima od njega!

SLOŽITI SVE ZAJEDNO

Pretpostavite da vam raspored dozvoljava da provodite vreme samo sa Bobom ili sa Bilom, a ne sa obojicom. Kako ćete izabrati? Sigurno treba da se molite za to, ali ovde ne postoji tačan odgovor i ne treba da osećate krivicu ako niste u mogućnosti da provodite vreme sa obojicom. Zato imamo telo Hristovo.

Možete izabrati da provodite vreme sa Bobom zato što njegov raspored na poslu više odgovara vašem, ili zato što živi u vašem kraju, ili zato što su vaše žene već dobre prijateljice. Možete odlučiti da ulažete u Bila zato što će se on narednog leta preseliti u Bogotu u Kolumbiji. On pokazuje sklonost da podučava druge i želite da ga opremite kako bi opremio druge u Bogoti. Šta god bio vaš razlog, molite se, tražite mudrost, a onda pređite na stvar.

U svemu tome, bilo da namerno radite učeništvo sa jednom ili četiri osobe, postarajte se da rastete duhovno, a onda pomozite onima oko vas da rastu. Obe stvari su važne, a svaka doprinosi onoj drugoj.

Poglavlje 8

IMAJTE JASNE CILJEVE

Jednom kada izaberete nekoga s kime ćete raditi učenje, imajte jasne ciljeve za taj odnos. Naravno, veći cilj je da njemu ili njoj pomognete da sledi Isusa. Međutim, kako će to tačno izgledati? Učenje sa osobom kao što je Bob, osobom kojoj je stalo do istine, izgledaće drugačije nego učenje sa osobom kojoj je stalo do odnosa, poput Bila (dve osobe koje smo spomenuli u prethodnom poglavlju).

Kad sam to rekao, ohrabriću vas da uvek razmišljate o obe stvari u smislu onoga što ljudi razumeju i onoga kako žive.

POMOZITE LJUDIMA DA VIŠE

RAZUMEJU: ŽIVOT → ISTINA → ŽIVOT

Kada se radi o početnicima, vaše učenje sa ljudima treba da im pomogne da *razumeju više*. Želimo da ljudi rastu u poznanju Boga u Hristu, a vera dolazi kroz slušanje Hristove reči. Pavle govori Timoteju da pazi na sebe i *na učenje*. Ako istraje u tome,

kaže Pavle, Timotej će spasti i sebe i one koji ga slušaju (Prva Timoteju 4,16).

Kroz učenje želite da ljudi nauče zašto se hrišćani mole, zašto drugima govorimo evanđelje, zašto se priključujemo crkvi, zašto saznanje da je Bog suveren utiče na naš način života i drugo. Učenje nije samo biti odgovoran nekome ili promeniti nečije ponašanje. Isus nam govori da činimo učenike učeći ih da budu poslušni. Međutim, ne mogu da budu poslušni nečemu o čemu nisu poučeni. Prvo moramo da poučavamo.

Reč Božija treba da bude centralna u svakom odnosu učenja. Prema tome, učenje bi moglo da podrazumeva da sa nekime pročitate kratak pregled neke biblijske knjige ili da proučavate Reč na neki drugi način. Treba jedni drugima da pomognemo, kao što Pavle kaže, da se držimo Reči života (Filiplijanima 2,16). Kako je to divno rečeno! Hrabrite ljude da se drže Reči života čitajući, razumevajući i izvršavajući. U vašem odnosu učenja možete koristiti i dobre hrišćanske knjige, jer su najbolje knjige one koje ljude vode ka Bibliji. Želimo da osnove hrišćanske vere i života budu jasno shvaćene.

Da li ste nekada čuli za obrazac *život* → *istina* → *život*? Vaš *život* treba da privuče ljude da vas slušaju; vaše *učenje* onda treba da radi na njihovoj promeni; a njihovi promenjeni *životi* treba da prikažu ono čemu se ih učili, što zauzvrat privlači druge ljude da njih slušaju.

POMOZITE LJUDIMA DA ŽIVE BOLJE

Ne želimo ljudima da pomognemo samo da bolje razumeju, već

želimo da im pomognemo i da *bolje žive*. Sleđenje Hrista podrazumeva obe stvari. Pavle iznova i iznova poziva svoje čitaoce da se ugledaju na njega kao što se on ugleda na Hrista (Prva Korinćanima 4,15-17; 11,1; Filipljanima 3,17; 4,9; Druga Solunjanima 3,7-9; Druga Timoteju 3,10-11). Naravno, on u tome oponaša Isusa. Isus poziva svoje učenike da vole kao što je on voleo (Jovan 13,35; 15,8-17)!

Poznavanje Boga menja način našeg života (vidi Galaćanima 4,9). Mi živimo kao stranci i došljaci u neprijateljskom svetu, uvek pod pritiskom da mu se saobrazimo. Međutim, Biblija nas poziva da se odupremo tom pritisku. Treba da budemo „besprekorni i čisti, Božija deca bez mane usred pokvarenog i izopačenog naraštaja u kome svetlimo kao zvezde u svemiru“ (Filipljanima 2,15). Zbog toga su hrišćanima uvek potrebni primeri pobožnosti na koje će se ugledati: „Pridružite se onima koji se ugledaju na mene, braćo, i posmatrajte one koji žive po primeru koji smo vam dali“ (Filipljanima 3,17).

Kako onda utičete na način života drugih? Provodeći vreme s njima. Elizabet će pozvati Kejt na druženje dok peče kolač. Majkl će pozvati Stivena na porodičnu večeru, a onda mu pružiti priliku da posmatra dok vodi svoju porodicu u slavljenju Gospoda. U velikoj meri učenje se dešava kada radite uobičajene stvari, ali pozovite ljude da vam se pridruže dok sa njima vodite značajne razgovore, kao što je to Isus radio. Kada ih pozovete u svoj život, budite otvoreni. Fasade poništavaju svrhu svega ovoga. Pozovite druge da uče iz vaših grešaka.

Istina je da se moja žena i ja ponekad prepiremo. Međutim,

da li to možemo raditi na ispravan način? Da li možemo da delimo te teškoće sa drugima, a da ne ponizimo jedno drugo?

Poslušajte kako je Pavle uključio Timoteja u sve: „A ti si pošao za mojim učenjem, načinom života, stremljenjem, verom, strpljivošću, ljubavlju, istrajnošću, progonima, stradanjima. Šta me sve snašlo u Antiohiji, u Ikonijumu, u Listri! Kakve sam sve progone podneo“ (Druga Timoteju 3,10-11). Timotej je, čini se, video sve to. Koliko je samo temeljna ova obuka u sledbeništvu Hrista bila!

Vaš cilj je da ljudi sa kojima radite učenje napreduju u molitvi, da budu bolji u evangelizaciji, da istraju u članstvu u crkvi, da istrajno podnose članove koji ih povrede. Često će prošlonedeljna propoved biti ta koja će vam omogućiti da razradite implikacije poput ovih u životima jedni drugih. Isto može da se radi unutar kućnih grupa.

POSTAVLJAJTE PITANJA

Bez obzira na to ko su osobe s kojima radite učenje, cilj vam je da im pomognete da bolje slede Isusa tako što će rasti u poznanju Boga i učiti kako to znanje da primene – da bolje razumeju i bolje žive.

Sve dalje od toga, naravno, u velikoj meri zavisi od same osobe: koji su njegovi ili njeni interesi, pozadina, sklonosti, grešne navike, doživljene povrede, strahovi, nadanja i drugo. Stvari o kojima ćete razgovarati, čitati ili raditi zavisiće od osobe do osobe. Stoga, jedna od prvih stvari koju treba da uradite u od-

nosu učenitva je da upoznate osobu postavljajući mnogo pitanja. Kako si postao hrišćanin? Odakle si? Da li su tvoji roditelji hrišćani? A njihovi roditelji? Zašto radiš posao kojim se baviš? I tako dalje. Vremenom, nivo poverenja i otvorenosti bi trebalo da raste, a vi sve više da razgovarate o dubljim i ličnim stvarima i o tome kako evanđelje utiče na njih.

Deo učenitva koji se odnosi na pitanje „kako“ zapravo nije toliko komplikovan. Učenitvo znači zajednički život sa drugima dok svi idemo ka Hristu. Stičemo prijatelje, a onda ih usmeravamo ka Hristu. Cilj nam je da razumemo Boga i njegove puteve i da živimo onako kako nas Biblija poziva da živimo. Želimo da budemo precizni u razumevanju i sveti u svom životu. Želimo da poznajemo istinu i živimo ispravno. Sve na slavu Boga na čiju sliku smo stvoreni!

Poglavlje 9

PLATITE CENU

Kako činiti učenje? Pronađete nekoga, uspostavite ciljeve i na kraju, jednostavno to činite, činite učenje. A kako biste to radili, morate da platite cenu. Cena je vreme, proučavanje, molitva i ljubav.

1. UČENIŠTVO ZAHTEVA VREME

Kada govorim o učenju, trebalo bi da pojasnim da ne izgledaju svi odnosi učenja isto. Moji ne izgledaju. Prilagođavaju se okolnostima mog života i života te druge osobe. Ovi odnosi se vremenom menjaju. S nekim mogu neko vreme da se vidim svaki dan, pa onda svake nedelje, pa jednom mesečno. Takođe, ovi odnosi se mogu nalaziti na čitavoj skali od manje do više formalnih. Čak nije važno da li neki određeni odnos nazivate „odnosom učenja“. Ipak, zajedničko kod svih ovih odnosa je to što svi zahtevaju vreme!

Cena vremena je ta koja od nas zahteva da budemo promi-

šljeni u vezi sa činjenjem učenika. Vreme ograničava broj odnosa učenništva koji možete imati. Tačno je da možete poučavati mnoštvo ljudi propovadajući propoved ili pišući članak, ali ovde govorimo o učeništvu jedan na jedan ili u malim grupama. A oni moraju biti hotimični i promišljeni.

Čak i ako se vaši rasporedi poklapaju, odnosi učenništva traže vreme. Pogodnosti neće u potpunosti umanjiti cenu. Svaki put kada smo uključeni u ove odnose koji obuhvataju svakodnevni život, jedni drugima dajemo dar vremena. Možete platiti cenu u manjim delovima, poput razgovora sa drugima nakon crkve ili kad zajedno odete u nabavku. Možete je platiti u većim delovima, poput toga da isplanirate zajednički ručak jednom nedeljno. Možemo zajedno provesti vreme na razne načine: u kafiću, u biblioteci, u automehaničarskoj radnji ili tokom posla u dvorištu.

Možete otkriti da su neki ljudi toliko voljni da provode vreme sa vama da će se uklopiti u vaš životni raspored ili služiti vama ili vašoj porodici. Vi doprinosite da ovo vreme bude vredno truda tako što bivate otvoreni i iskreni unutar tog odnosa. Kao što sam već predložio, naši primeri istrajnosti kroz teškoće češće su snažniji nego naše priče o uspehu i pobedi. Iskušenja otkrivaju istinsko pouzdanje naših srca, kao i naša nadanja. Vreme u palom svetu uvek donosi iskušenja. Iskušenja su ključna vremena za odnose učenništva, bilo da iskušenje dođe u život onoga koji radi s učnikom ili onoga ko je učenik.

Pazite se: ako čekate da izgradite ove odnose tek kad vam postanu potrebni, možete da zakasnite.

2. UČENIŠTVO ZAHTEVA PROUČAVANJE

Ako vera dolazi slušanjem Reči, veru treba da hranimo Rečju. Ekspozicijske propovedi koje slušate u crkvi (nadam se) pružaju dobar temelj za razgovore naredne nedelje. Druge knjige takođe mogu biti od pomoći dok vas uvode dublje u neku temu.

Proučavamo stvari koje volimo. Kada je moj prijatelj Sebastian imao sedam godina, njegova majka bi ga ispitivala o statistici bejzbola koristeći njegove bejzbol sličice kao kartice za pamćenje. Jasno je da je voleo bejzbol. Da li oni koji vole Isusa i žele da budu kao on treba da imaju manje revnosti od toga? Hrišćansko učenje i poučavanje podrazumevaju ljubav prema Bogu u umovima. Treba da čeznemo da ga poznamo i pomažemo drugima da ga upoznaju onakvog kakav se otkrio u svojoj Reči.

U odnosima učenja koristite Bibliju. Provedite vreme u Reči.

3. UČENIŠTVO ZAHTEVA MOLITVU

Pavle nam govori da se neprestano molimo (Prva Solunjanima 5,17). Molite se za one s kojima radite učenje i učite ih da se mole. Promene koje su nam potrebne jesu natprirodne promene, iako Bog koristi ljudska sredstva poput molitve.

Dok radite učenje, postavljajte pitanja koja ljudima pomažu da razmišljaju za šta se mole. Da li znaju kako da uzmu jedan odlomak iz Pisma i mole se koristeći ga? Da li lično provode vreme u molitvi? Za kakve stvari se mole? Za koga se mole? Da li se mole za prijateljstva? Za službu? Za novac? Za obraćanje prijatelja? Za ličnu čistotu i svetost?

Čitajte dobre knjige koje prikazuju kako da se molite koristeći Pismo, poput *Praying with Paul* (Moliti se sa Pavlom, prim. prev.) od D. A. Karsona i *Praying the Bible* (Moliti se koristeći Bibliju, prim. prev.) od Donalda Vitnija. I molite se.

4. UČENIŠTVO ZAHTEVA LJUBAV

Isus poučava: „Kao što sam ja voleo vas, tako i vi volite jedan drugoga“ (Jovan 13,34). On takođe sažima ceo zakon u dve zapovesti: da volimo Boga i da volimo svog bližnjeg kao sami sebe (Marko 12,28-31). Nadam se da možete da vidite koliko je ljubav važna u odnosu učenja.

Ljubav započinje odnos učenja. Zbog čega drugog bi počeli? Ljubav je ta koja nas obavezuje da se odreknemo sebe i služimo drugima. Ljubav je ta koja čini da rizikujemo da budemo odbačeni, što je uvek opasnost kada počinjemo ovaj odnos. Uvek je ljubav prema Bogu i drugima ta koja nas vodi da se ne obaziremo na teškoće i podnesemo cenu jer želimo da vidimo nečiji napredak.

Ljubav istrajava u odnosu učenja. Zbog čega drugog bismo, osim ljubavi, podneli izazove koje naiđu! „On me ne ceni.“ „Ona ne zna koliko me njene reči povređuju!“ „Previše sam zauzet.“ Odnosi učenja mogu biti odlični, ali čak i odlični odnosi zahtevaju istrajnu ljubav, kao što je to u braku. Naravno, ovo zahteva da se podsećamo koliko nas Bog korenito i potpuno voli. A ta ljubav se preliva, i to čini neprestano.

Ljubav ponizno prihvata kritike do kojih često dođe u odnosu učenja. Ljubav i ponos ne idu jedno uz drugo. Ako mi je samo sta-

lo do toga šta ta druga osoba misli o meni, umesto do toga kako je, biće mi teško da je volim i radim učenje kao što bi trebalo. Neću moći da kažem ili da primim reč opomene u pravo vreme. Kako bih to uradio, moja ljubav prema Bogu i mom prijatelju mora da prevazilazi ljubav prema mom ugledu. „Verne su rane prijatelja“¹¹ (Poslovice 27,6).

Ljubav ponizno daje sebe u odnosu učenja. Možda ste u iskušenju da mislite da ste previše veliki, previše važni ili previše zauzeti da volite ovu drugu osobu. Sigurno da postoji vreme kada treba da uzmemo u obzir svoj raspored. Ipak, ljubav će vas osposobiti da vrednujete onu drugu osobu kao što bi trebalo i date joj sebe. Gradimo odnose kako bismo ih koristili za dobro onih koje volimo.

Ljubav nam dopušta da okončamo odnose učenja. Mi nismo Bog. Ne možemo zadovoljiti svaku potrebu neke osobe. Možda nećemo uvek biti dostupni. Ljudi se sele, dobiju još jedno dete ili vi pronađete drugi posao. Okolnosti se menjaju. Možda je toj osobi potrebno nešto što niste opremljeni da joj pružite. Potrebna nam je ljubav koja će nas učiniti dovoljno poniznima da prepoznamo da ljudima ne trebamo mi, već Bog, i da nas Bog može koristiti neko vreme, a onda će koristiti nekog drugog.

ZAKLJUČAK

Svako od nas je pozvan da voli i bude voljen. Sve što nam Gospod daje, daje nam sa svrhom da mu uzvratimo tako što ćemo to

11 Doslovan prevod na osnovu engleskog prevoda *ESV*, prim. prev.

u nekom obliku ili na neki način dati drugima. Sve vreme, istina, molitva ili ljubav koje vam daje mogu biti upotrebljeni za druge.

Ričard Sibs je jednom napisao: „Jednog dana ćemo morati da položimo račun Bogu, ne samo za propovedi koje smo čuli, već i za primere onih s kojima smo živeli.“¹² Da li je moguće da smo danas u svojim evanđeoskih crkvama drugima pružali samo reči? Dobre, istinite i potrebne reči, a ipak reči koje su po sebi nepotpune bez života koji objašnjavaju i prikazuju njihovo značenje?

U koju god crkvu da idete, prilike za učenje su ogromne! Imate čak i priliku da utičete na ljude u svojoj crkvi kratkoročno, kako bi onda kada odu, oni mogli da prenesu vašu službu u drugu crkvu. Učenje ima svoje izazove i cenu, to svakako. Ipak, Bog se proslavlja u svemu tome!

12 Ričard Sibs, “The Bride’s Longing,” in Works of Richard Sibbes („Čežnja neveste“, prim. prev.), šesti deo, urednik Aleksander B. Grosart, Karlajl, Pensilvanija: *Banner of Truth*, izdanje iz 1983, 560.

Poglavlje 10

PODIZANJE VOĐA

Novi zavet je ispunjen uputstvima kako da uopšteno radite učeništvo s vernicima. Međutim, tu i tamo se naročito usredsredi na podizanje crkvenih vođa. Na primer, Pavle govori Titu: „Ostavio sam te na Kritu radi toga da središ ono što je ostalo nedovršeno i da po gradovima postaviš starešine, kao što sam ti naredio“ (Titu 1,5). Kasnije opisuje kakve ove starešine treba da budu. Slično govori Timoteju: da nađe pouzdane ljude koji će biti sposobni i druge da pouče (Druga Timoteju 2,2).

Na isti način, želeo bih da završim ovu knjigu nudeći savet o tome kako sam ja lično radio na pronalaženju, ohrabrivanju i podizanju drugih vođa u svojoj crkvi, bilo da služe u mojoj crkvi ili eventualno u drugim crkvama. Mnoge od stvari koje ću razmatrati mogu se primeniti na učeništvo u širem smislu. Uostalom, merilo za starešine navedeno u Titu 1 i Prvoj Timoteju 3 trebalo bi da odlikuje svakog hrišćanina, s tim izuzetkom da nije novooobraćenik i da je sposoban da podučava. Drugim rečima, ciljevi učenja sa svakim vernikom i budućim crkvenim vođama su uglavnom isti. Težimo ka zrelosti u Hristu. Prema tome, nadam se i verujem da će ovaj materijal pomoći svakom čitaocu.

Ipak, želim da stavim breme na starešine da posebno razmišljaju kako da podižu buduće vođe. To je jedna od vaših posebnih obaveza. Samjuel Miler je jednom primetio:

Gde god da boravite, uvek nastojte da steknete i održavate uticaj na mlade ljude. Oni su nada crkve i države; a onaj koji postane ključan za oplemenjivanje njihovih umova osećajem za mudrost, vrlinu i pobožnost jedan je od najvećih dobrotvora svog roda. Oni su, stoga, vredni vaše posebne i neumorne pažnje ... Ukratko, upotrebite svaku hrišćansku metodu da ih privučete sebi i svojoj službi i da što ranije pobudite u njima zanimanje za crkvena pitanja.¹³

1. VODITE KA BIBLIJSKIM KVALIFIKACIJAMA

Mesto od kojeg treba početi su kvalifikacije koje Pavle daje Timoteju i Titu:

Ako neko želi nadgledništvo¹⁴, lepu službu želi. A nadglednik¹⁵ treba da bude bez zamerke, jedne že-

13 Samjuel Miler, *Letters on Clerical Manners and Habits: To a Student in the Theological Seminary at Princeton, N.J.*, *Applewood's American Philosophy and Religion Series* (Pisma o sveštenečkim manirima i navikama: studentima teološkog fakulteta na Prinstonu, Nju Džerzi, Eplvud serija američke filozofije i religije, prim. prev.), Bedford, Massachusetts: *Applewood Books*, 1827, 406-7.

14 *nadgledništvo* Ili: episkopstvo (napomena iz SSP-a, prim. prev.)

15 *nadglednik* Ili: episkop (napomena iz SSP-a, prim. prev.)

ne muž, umeren, razborit, sređen, gostoljubiv, sposoban da pouči; ne pijanica, ne nasilan čovek, nego blag; ne svađalica, ne srebroljubac; da svojim domom dobro upravlja, da mu se deca potčinjavaju sa punim poštovanjem – jer ko ne ume da upravlja svojim domom, kako će se starati za Božiju crkvu? – ne novoobraćenik, da ne postane ohol, pa bude osuđen istom osudom kao i đavo. Osim toga, treba da bude na dobrom glasu i među ljudima¹⁶ van crkve, da ne padne u nemilost i đavolju zamku (Prva Timoteju 3,1-7; uporedi sa Titu 1,6-9).

Nema ničeg izvanrednog u vezi sa ovim vrlinama. Ali kao što sam jednom čuo D. A. Karsona da govori: „Ono što radi svaki hrišćanin, starešina treba da radi izvanredno dobro.“ On je primer celom stadu. On je slika zrelosti za sve njih.

Ponekad upitam mlade ljude da li su razmišljali o tome da služe kao starešine, i to činim u ranoj fazi njihovog učenja, znajući da ih možda godine dele od toga da budu kvalifikovani i spremni. To je moj način da ih pitam da li je služenje i izgradnja crkve jedna od njihovih težnji. A ako nije, zašto? To znači da je ovaj spisak dobra alatka za učenje sa svakim hrišćaninom (osim sposobnosti da podučavaju).

Kad to kažem, ne verujem da Pavle u ova dva spiska želi da pruži iscrpni spisak svega što znači biti starešina. Na primer, ni-

16 *treba ... ljudima* Doslovno: treba da ima dobro svedočanstvo ljudi (napomena iz SSP-a, prim. prev.)

kada ne kaže: „verni čitalac Biblije“ ili „čovjek molitve“, iako mislim da svaki starešina treba da ispunjava ove dve stvari. Kada se radi o podizanju vođa uopšteno, a posebno ljudi koje će crkva novčano podržavati, mislim da takođe treba da tražimo prirodne darove vođstva. Želim da ohrabrim i opremim muškarce koji deluju kao da bi mogli pomoći širenju hrišćanstva na mestima gde ja nikada neću ići, u budućnost nakon mog života.

Da li to znači da kršim reči iz Jakova 2,1 i gledam ko je ko? Mislim da nije tako. Jakov se bavi pitanjem pogrešne pristrasnosti prema bogatima. Međutim, takvo pogrešno rasuđivanje i diskriminacija ne čine svako rasuđivanje lošim. Setitite se da Pavle govori Timoteju da traži „verne ljude“ koji mogu „druge da pouče“, kao i ljude koji „žele nadgledništvo“. Neko može da čezne za ovim iz pogrešnih razloga, ali onaj ko za tim uopšte ne čezne nije kvalifikovan.

Na kraju, ono što želite jeste da vodite ljude ka biblijskoj kvalifikovanosti. To je osnova, a što više taj čovek prikazuje prirodnu nadarenost, koja se ogleda u činjenici da ga ljudi slede, više mu možete tražiti prilike da praktikuje vođstvo.

2. USVOJITE STAV TRAŽENJA

Ako želite da podizete vođe, treba neprestano da osmatrate tražeći više vođa. To treba da bude vaš stav, naročito ako ste starešina. Anglikanski crkveni vođa iz Sidneja Filip Džensen koristi izraz: „momci vredni posmatranja“. Da li možete da se setite nekog takvog oko vas?

Pastiri treba da koriste svaku priliku kada se radi o podizanju više pastira. A cela crkva treba da bude duboko uverena da Gospod želi da podigne nove vođe.

Svoje oči držim otvorenim na brojne načine. Provodim vreme sa crkvom i razgovaram sa njima. Stojim na vratima nakon nedeljnih službi i obraćam pažnju ko šta govori ili ko s kime govori. Trudim se da pružim mnogo prilika za podučavanje u životu crkve tokom jedne nedelje, gde nadarene vođe mogu da se ispolje. Svakodnevna molitva kroz adresar crkvenog članstva takođe pomaže da se setim određenih ljudi.

3. PROVODITE LIČNO VREME

Provođenje ličnog vremena sa ljudima je ključni deo podizanja vođa. Ranije sam u knjizi spomenuo Isusov poziv učenicima da mu se pridruže na planini kako bi mogli „biti s njim“.

Nažalost, vidim pastire koji grade zidove oko sebe. To nisu ljudi koji će podizati nove vođe, barem ne neposredno. Ne kažem da treba da budete ekstrovertna osoba, ali pastir mora da pronade vreme koje će provoditi sa drugim potencijalnim vođama u crkvi. Jevrejima 13 opominje crkvu da sledi primer vođa. Kako to mogu da rade ako lično ne poznaju svoje vođe? Pavlov poziv da se ugledaju na njih zahteva isto – zajedničko vreme.

Dakle, pastir treba da nađe načine da provodi vreme sa mlađim muškarcima. Ručkovi mogu biti od ključnog značaja. Kada me supruga zamoli da odem u prodavnicu, obično me oblije hladan znoj zbog straha da ću kupiti pogrešnu stvar (problem je

u meni, ne u njoj!), zato obično sa sobom povedem nekog brata. Tako možemo da provedemo isplanirano vreme zajedno, a on može da preuzme deo moje krivice. Takođe, uključujem ljude u svoj raspored spremanja propovedi, što uključuje ručak posvećen razmišljanju o primeni i čitanje propovedi u subotu uveče. Ti susreti ne samo da poboljšaju moju propoved, već mi omogućuju da bolje razumem drugačije ljude i da ih ohrabrim.

Svi ovi primeri su nešto što odgovara meni, mom radu i mom rasporedu. Otkrijte koji raspored odgovara vama i u njega uklopite učenike.

4. UKAZUJTE POVERENJE

Ako želite da vidite nove vođe, vaš uobičajeni stav treba da odlikuje spremnost da ukazujete poverenje. Na osnovu toga što sam živeo na različitim mestima i putovao, znam da se takav stav razlikuje od mesta do mesta. Ipak, mislim da on jeste osobina ljubavi: ljubav sve veruje, svemu se nada (Prva Korinćanima 13,7). Verovatno imate članove u crkvi kojima je Gospod poverio velike darove. Ali kako bi bili otkriveni, neko mora da im ukaže poverenje, poput davanja kredita. A dobre vođe to rade. Oni ne čekaju na ljude da se dokažu, a onda im pruže prilike za poučavanje. Ne, oni primećuju male nagoveštaje nečega što bi, uz malo ohrabrenja, moglo da raste i napreduje. Stoga daju kredit i dopuštaju da ga mladi učenik potroši!

Mnoge vođe, imajući najbolje motive, u ovome mogu biti previše konzervativni. Mnogo puta sam video glavne pastire koji

nisu u stanju da prihvate vođstvo nekoga drugog. Takođe sam bio svedok da ljudi postanu starešine laici i onda za sobom povuku merdevine od kanapa na kućicu na drvetu kako se niko drugi ne bi popeo, zahtevajući više od potencijalnih starešina nego što se od njih tražilo! Naravno, činićete greške, nećete to učiniti savršeno, ja nisam, ali svakako rizikujem u vođstvu. Vredno je, Hristos će izgraditi svoju crkvu, Bog je suveren, zato treba da se oslonimo na njega i rizikujemo.

Zajednice, što se tiče njihove uloge, treba da budu strpljive sa mladim muškarcima u vođstvu dok čine sebi svojstvene greške. Često govorim crkvama da ne strahuju da predlože za vođstvo lavića. On će možda ogrebatu podove ili oštetiti nameštaj, ali ako ste strpljivi s njim, dobićete lava koji će vas voleti doživotno.

5. DELEGIRAJTE ODGOVORNOST

Ova tačka je povezana sa prethodnom. Kako nekome da ukažete poverenje? Tako što ćete delegirati odgovornost i pružiti priliku. Tu postoji nekoliko sastavnih delova:

Pružite ljudima priliku da vode. Imajte za sebe spisak muškaraca u vašoj zajednici za koje smatrate da mogu biti dobri učitelji, javni molioci, vođe službe ili učitelji nedeljne škole. Testirajte ih delegirajući. Ponovo, razumem da se neki pastiri osećaju veoma zaštitnički nastrojeni prema stadi: „Ali, Mark, Duh Sveti je *mene* postavio za nadglednika“ (vidi Dela apostolska 20,28). Obično im tada kažem: „Priatelju, kada umreš, sve će biti u redu sa crkvom! Ako joj želiš pomoći da bude *još bolje*, sada ćeš pustiti

kontrolu i pripremati druge vođe delegirajući. Tvoj cilj nije da gradiš svoje carstvo, već da opremaš druge dajući im prilike da vode i poučavaju.“

Gubite glasove i rasprave. Delegirati vlast znači delimično ustupiti kontrolu, a ako ste voljni da to učinite, morate biti spremni da izgubite glasove ili da vaša reč ne bude uvek poslednja. Ne mora sve da bude po vašem. Ako nikada ne dopustite ljudima da vode na način suprotan od onog na koji vi smatrate da treba, *zapravo im ne dozvoljavate da vode!* Dakle, tačno je da ćete možda biti razočarani kada izgubite u toj ili nekoj drugoj stvari, ali ono što dobijate kada ohrabrite druge vođe da vode je bolja dugoročna investicija (da ne spominjem blagoslov koji crkva dobija kroz darove njihove mudrosti).

Razvijajte poštovanje prema drugim vođama. Pre nekoliko godina naš pomoćni pastir i ja smo stajali za propovedaonicom u čelu crkve pre nego što je počelo biblijsko proučavanje. On je trebalo da vodi. Usred međusobnog šaljivog razgovora potapšao sam ga po glavi (niži je od mene). On me je odmah povukao na stranu i rekao, blago ali čvrsto: „Mark, prestani. Ne možeš da se ophodiš prema meni na taj način pred zajednicom ako želiš da me poštuju.“ Jednom kada je to rekao, bilo je tako očigledno. Naravno! Trebalo je da se prema njemu u javnosti ophodim kao prema vođi i radim na razvijanju poštovanja prema njemu u zajednici.

6. DAJTE POVRATNE INFORMACIJE

Jednom kada delegirate odgovornosti i prilike za službu, takođe

treba da stvorite strukturu za davanje povratne informacije. Za početnike, to znači da onima koje poučavate pokažete kako da daju i primaju pobožne kritike. Budite iskreni i blagi sa braćom u vezi sa stvarima koje mogu da poboljšaju.

Vaša sposobnost da date pobožnu kritiku u velikoj će meri biti delotvornija kada svojim primerom pokazujete šta znači da tražite i primete pobožnu kritiku. Kako bih to podstakao, trudim se da prihvatam kritičke komentare, a da ne odgovaram na njih (nije da sam uvek uspešan), čak iako se ne slažem sa kritikom. Odgovaram kada mislim da će komentar druge navesti na pogrešne zaključke, ali ako svojim odgovorom poklopim svaku konstruktivnu kritiku koju mi uputi neki mlađi muškarac, naročito kada je tražim, ubrzo će shvatiti da je uzaludno (i posramljujuće) da iznosi svoje iskreno mišljenje. A to će biti najmanje korisno za mene! Uvek postoji prostor za poboljšanje u mojoj službi. Povratne informacije koje sam primio tokom dvadeset godina mnogo su mi pomogle da bolje služim crkvi.

Pored pokazivanja šta znači dati i primiti pobožnu kritiku, takođe moramo pokazati šta znači pobožno ohrabrenje. Pavle je imao mnoge kritike za korintsku crkvu, a ipak je započeo svoje pismo zahvaljujući Bogu za njih, „što [su] se u njemu u svemu obogatili – u svakoj reči i svakom znanju. [Tako da] ne oskudevaju ni u jednom milosnom daru“ (Prva Korinćanima 1,5, 7). Mislim da Pavle nije laskao Korinćanima. Mislim da je ispravno prihvatio ono što je Bog uradio. Zar mi onda ne treba da prihvatimo da ono što dolazi od Boga pripada Bogu, kao što su to dokazi milosti u našim životima? Ohrabrivanje budućih vođa

treba da ih nauči da daju slavu *Bogu*.

Toliko puta sam video muškarce, posebno mlađe momke, kako se ponašaju kao da je odlika pravog vođstva ispravljanje drugih. Zbog toga se propovedi mladih muškaraca često svode samo na ukor. Nisu shvatili da češće mogu više postići kroz ohrabrenje. Postoji vreme kada je potrebno ukoriti, ali osamdeset do devedeset procenata onoga što se nadate da ćete ispraviti može biti postignuto kroz ohrabrenje. Ako se osvrnete na svoj život i razmislite ko je najviše uticao na vas, verovatno ćete otkriti da su to bili ljudi koji su verovali u vas. Henri Dramond je jednom primetio: „Otkrićete, ako razmislite na trenutak, da su ljudi koji su najviše uticali na vas ljudi koji su verovali u vas. U atmosferi ispunjenoj nepoverenjem muškarci su povuku u sebe, ali u ovoj atmosferi se otvaraju, nalaze ohrabrenje i poučno zajedništvo.“¹⁷

Kada zapazim da muškarci s kojima radim učeništvo ohrabruju mene ili jedni druge, učim o njima isto koliko i o stvari o kojoj govore. To je poput stajanja u galeriji u kojoj ne gledate slike, već ljude koji ih gledaju. Šta ih privlači? Šta naglašavaju? Ako ste pastir, uspostavljanje dobrih struktura za davanje povratnih informacija će pomoći da se učeništvo ostvari.

7. OHRABRITE POBOŽNU VLAST

Ljudi danas prečesto ne razumeju kakav dar može biti pobožna

17 Henri Dramond, *The Greatest Thing in the World and Other Addresses* (Najveća stvar na svetu i ostala pitanja, prim. prev.), London: Hodder and Stoughton, 1959, 36.

vlast. Podizanje vođa zahteva od nas da poučavamo o pobožnoj vlasti i ohrabrujemo je. Isus je svakako poučavao svoje učenike o ispravnom korišćenju vlasti (Matej 20,25-27).

Pali svet i zloupotrebljava vlast i laže o ispravno upotrebljenoj vlasti. Satanina osnovna laž Adamu i Evi bila je da Bog ne može zaista da ih voli i da im kaže: „Ne.“

Kada su ljudi snebivljivi u vezi sa komplementarijanizmom¹⁸, izvinjavajući se zbog njega, znam da verovatno o vlasti razmišljaju na pogrešan način. Čini se da o vlasti razmišljaju samo kao o prednosti osobe koja ga poseduje. Očigledno je da ovi ljudi nisu imali decu! Vlast izgleda kao prednost samo nekome ko je nema. Kada imate vlast, izgleda kao da skoro sve „prednosti“ nestanu, a vi počinjete da shvatate koliko toga je služenje – slavno služenje, ali ipak služenje.

Ovo mi je postalo jasno pre mnogo godina kada sam propovedao kroz Drugu Samuilovu. Davidove „poslednje reči“ su upečatljive: „Ko ljudima vlada pravedno, ko vlada u strahu od Boga, taj je kao svetlost jutarnja kada sunce izađe, kao jutro bez oblakâ, kao svetlucanje posle kiše koja travu izmamљуje iz zemlje“ (23,3-4). Dobra vlast blagosilja i hrani one koji su pod njom. Ljudi će težiti ka dobroj, zdravoj vlasti koja daje sebe radi dobra onih koji su pod njenom brigom, umesto da ih koristi za svoje interese. Obratite pažnju kako nepreduje jedna porodica pod dobrim roditeljima ili jedan tim pod dobrim trenerom.

18 Teološki pogled da muškarci i žene imaju različite, ali komplementarne uloge i odgovornosti (prim. prev.)

Zbog toga je pastirova zloupotreba vlasti toliko užasno razoran i bogohulan greh. Štaviše, priče o propovednicima prosperiteta koji kupuju lične avione za desetine miliona dolara ukazuju na nešto neverovatno izopačeno i satansko. Takvi „pastiri“ koriste istu laž koju je Satana siktao na uši Adama i Eve u edenskom vrtu: vlast je samo način da vas iskoriste za interese vođe.

Hvala Bogu, Car na krstu nam pokazuje da je suprotno istina za pobožnu vlast.

Kao što je Isus podučavao svoje učenike da pobožno koriste vlast, tako i mi moramo činiti sa svakim muškarcem koga pripremamo za vođstvo. Dok pastiri moraju biti primer takve vlasti.

8. OČEKUJTE JASNOĆU

Vođe u crkvi moraju znati kako da budu neuobičajeno jasni u doktrini i poučavanju istine uopšteno. Ovo je implikacija onoga čemu Pavle uči efeske vođe u Delima 20. Takođe, to je njegova pretpostavka kroz pisma Timoteju i Titu. Na primer, on zapaža da „nije Adam bio zaveden – žena je bila zavedena i učinila prekršaj“ (Prva Timoteju 2,14). Vođa mora da poseduje bistru glavu kada se radi o istini. Trebaju vam ljudi koji imaju prirodnu sposobnost da odgovore na pitanje „zašto?“ A posebno moraju da budu jasni u vezi sa određenim stvarima: najosnovnijim stvarima teologije i evanđelja, doktrinama koje izdvajaju vašu crkvu od drugih i biblijskim učenjima koja su pod napadom i trenutno su naveliko nepopularna u svetu.

9. NEGUJTE KULTURU PONIZNOSTI

Svih osam prethodnih praksi traže kulturu poniznosti. Hrišćansko učeništvo zavisi od poniznosti, a ne zavisti.

Ako gledam nekoga kako služi i razmišljam: „Uradio bih to bolje!“ ili, osećajući se obeshrabreno, pomislim: „Nikada to ne bih mogao da uradim *tako* dobro“, to nije znak poniznosti. Bog radi različite dobre stvari sa različitim ljudima. Mi smo poput različitih instrumenata u jednom orkestru, a dobri vođa pomaže svakoj osobi da pronađe svoju ulogu. Zašto bi trombon bio ljubomorán na bubanj? U svakom se može uživati zbog onoga što jeste.

Negovati kulturu poniznosti znači raditi protiv straha od ljudi. A to, naravno, radimo učeći da se bojimo Gospoda. Pre nego što muškarci počnu da pohađaju moje crkveno pastoralno pripravnništvo, tražimo im da pročitaju knjigu Eda Velča *When People Are Big and God Is Small* (Kada su ljudi veliki, a Bog mali, prim. prev.). Ako ne znate tu knjigu, veoma je preporučujem. Svaki budući vođa treba da nauči da prepozna strah od ljudi u sebi. Jedan od načina na koji to vidimo kod novog pripravnika je kada se pojavi u našoj crkvi i uplašen je od drugih jakih vođa. Međutim, želim da imam što je više moguće jakih vođa. Uostalom, jedan od načina na koji mogu da posmatram svoju celokupnu službu je pripremanje crkve za sledećeg pastira.

Uopšteno, poniznost nas vodi da govorimo kada treba da govorimo, a budemo tihi kada treba da budemo tihi. Ona nas vodi da budemo i nežna srca i debele kože. Želim da vidim Božiju crkvu kako napreduje gledajući izgradnju više poniznih vođa. A mislim da moja poniznost doprinosi da se to dogodi.

Kakva je radost kada vas Bog upotrebi da radite učenje sa drugima! Zašto ovo ne biste radili ceo svoj život?

ZAKLJUČAK

Džonatan Liman

Kroz ovu knjigu Mark je tu i tamo dao poneku ilustraciju kako je lično primenio neke od svojih smernica. Ono što čitaoci ne vide, iz razumljivih razloga, jeste Markov život kao jedna velika ilustracija ovoga. Žao mi je zbog toga, jer kao član njegove crkve poznajem Marka skoro dve decenije, a služio sam s njim skoro deset godina. Voleo bih da su čitaoci videli ono što sam ja video kako bi imali stvarniju sliku principa sa kojima su se susreli u prethodnih deset poglavlja.

Neke od stvari koje Mark radi dok podučava druge odlike su njegove ličnosti i ne mogu se reprodukovati. Dobra vest za tebe i mene je da se to može uraditi sa biblijskim materijalom koji je iznesen u ovoj knjizi. Isto važi i za lekcije na temu koju bih želeo sada da istražim. Te lekcije se tiču vlasti.

Zamolio sam za – u stvari, preuzeo – privilegiju da napišem zaključak ove knjige kako bih prikazao ilustraciju koja predstavlja Markov život – s ciljem da vam pomognem da vidite ono što i ja. U jednoj rečenici, ono što Mark obično dobro radi, i ono što bih vam preporučio bez obzira na vaš posao ili ulogu u crkvi, jeste da spojite ove dve stvari: *izvršavajte vlast i delite vlast*.

Pretpostavljam da većina ljudi ove dve stvari smatra suprotno-

stima i u palom svetu one to obično jesu. Međutim, svako kome je poznat Hristov život i ko razume kako funkcioniše pobožna vlast zna da su *vršenje vlasti* i *deljenje vlasti* dve strane istog novčića.

Možete da pretpostavite na šta mislim kada govorim o *vršenju vlasti*. To znači da osoba pristupa poslu i odlukama vezanim za njega kao odgovornosti koja pripada njoj. Ta osoba zbog moralnog prava poseduje moć da donese odluke u određenom domenu. Stoga će preuzeti inicijativu, kontrolu, doneti odluke i postarati se da posao bude obavljen. Ovo svakako Mark radi u svojoj crkvi. On vodi, upravlja brodom i u pravcu koji je sa starišinama odredio naša crkva ide. Ne postoji stidljivost ili povučenošć u njegovom vođstvu.

Ako neka osoba ponosnog stava ovako vrši vlast, u najboljem slučaju će to uraditi bezosećajno, a u najgorem grubo. Ophodiće se prema ljudima kao prema sredstvu za ostvarenje svojih ciljeva, a ljudi neće napredovati i rasti.

Međutim, ako neko poniznog stava vodi na ovaj način, vršiće vlast, a u isto vreme će je i davati. Uostalom, on ne traži da ostvari svoje ciljeve, već ciljeve Onoga koji ga je postavio u službu. Stoga će težiti da opremi i osposobi više ljudi za posao. Svakako, Mark radi i ovo. On neprestano delegira, pruža prilike i oprema druge da vode.

NAČINI NA KOJE MOŽEMO PODELITI VLAST

Prepustiću vama, čitaocima, da ustanovite kako bi podela vlasti mogla da izgleda u vašem činjenju učenitstva, bilo da ga obavljate

kod kuće, na poslu, u učionici nedeljne škole, kućnoj grupi, paracrkvenoj službi, sa prijateljem ili u bilo kojoj drugoj oblasti. Međutim, dopustite mi da navedem neke od načina koje sam video da Mark koristi, naročito kao glavni pastir (iako sam njegove primere pretvorio u zapovesti). Cilj ovde nije da se veliča Mark, već reći (kao što Pavle kaže za sebe) da se ugledamo na njega kao što se on ugleda na Hrista. Takođe se nadam da ćete otkriti sledeće: činjenje učenja je više od odnosa jedan na jedan, odnosa koji je bio poseban naglasak ove knjige. Konačno, učenje je životni stil i način života s drugima. Reč je o tome da organizujete interakcije s drugima tako da stvarate prilike za učenje. Ovo su neke od smernica kako jedan pastir ovo može da primeni, zajedno sa pitanjima nemenjenim svima (kurzivom):

- Gradite crkvu na evanđelju. Bez obzira na to ko poučava, evanđelje mora biti pre svega i u središtu svega. Kada su odnosi i strukture moći utemeljeni na evanđelju, ljudi koriste svoju vlast ne da vladaju jedni nad drugima, već da služe jedan drugome (Matej 20,25-28). *Da li gradite odnose učenja na evanđelju ili na principu delotvornosti?*
- Uspostavite množinu starešina, plaćenih i neplaćenih. U starešinskom odboru sačinjenom isključivo od plaćenih starešina, iako svaki od njih može imati jedan glas, ovakva struktura nameće hijerarhiju. Dodavanje neplaćenih starešina u odbor narušava i umanjuje tu hijerarhiju. *Da li drugim ljudima dajete formalnu odgovornost? Da li u domenu svoje stručnosti i vlasti slušate savet koji dolazi spolja?*

- Budite voljni da budete nadglasani. Čuo sam za neke glavne pastire koji „nikada nisu nadglasani.“ Kada je to slučaj, možda biste jednostavno mogli da se rešite starešina, ako već govorimo o podrivanju njihovog vođstva!
Da li odluke koje se donose uvek moraju biti po vašem?
- Ograničite procenat glavnog propovedanja. Mark, uz saglasnost starešina, ograničava sebe na 50 do 65 procenata propovedanja nedeljom ujutru. Na taj način drugi glasovi imaju priliku da rastu i stižu autoritet, dok crkva više zavisi od Reči nego od jednog čoveka. *Da li onima s kojima radite učenje pružate priliku da sa vama učestvuju u propovedanju?*
- Stvorite mnoge druge prilike za poučavanje. *Da li aktivno razmišljate kako da stvorite prilike za druge?*
- Dozvolite mladim učiteljima da prave greške. Mogu da se setim jednog ili dva slučaja kada je mladi učitelj ili propovednik rekao nešto toliko neprikladno da ga više nisu pitali da poučava. Ipak, govoreći uopšteno, mladi učitelji u našoj crkvi imaju dovoljno slobode da budu dosadni i prave greške. Pošto crkva više zavisi od Reči nego od Marka, oni imaju više strpljenja za mlade ljude. *Da li ste učitelj koji diskvalifikuje učenike nakon jedne greške ili dozvoljavate ljudima da prave početničke greške?*
- Dozvolite drugima da krađu vaše ideje. Mark slobodno dopušta drugim učiteljima unutar crkve da prilagođavaju njegove anegdote, pozajmljuju njegove najbolje izjave i da opo-

našaju njegove poruke. *Da li uvek morate da primite priznanje?*

- Budite spori da govorite, a na starešinskim sastancima govorite umereno. *Od izbora restorana do razgovora o složenom etičkom problemu, da li vaša reč u svakom razgovoru mora biti poslednja?*
- Nemojte biti predsedavajući na sastancima starešina ili članova. Pružiti nekom drugom priliku da bude predavaajući koji određuje dnevni red i vodi sastanak predstavlja lak način da podelite vlast. *Da li uvek morate da budete kralj ili takođe uživate igrajući ulogu onoga ko postavlja kraljeve?*
- Dozvolite drugim starešinama da vode zajednicu kroz teška pitanja na sastanku članova. Kada se radi o vođstvu crkve kroz slučaj discipline, veliku finansijsku odluku ili kroz druge teške teme, starešina koji je najviše bio uključen može biti najbolji za javno vođenje crkve. *Da li ste duboko svesni činjenice da je Dub obdario telo Hristovo različitim darovima, da je svaki deo tela neophodan i da duboko zavisite od celog tela? Da li vaše vođstvo i učenje ovo odražava tako što ne prestano pozivate druge da posluže svojom stručnošću i darovima?*
- Budite posvećeni jednoj ili dvema stvarima u crkvi, a dajte slobodu u ostalim. Mark je u velikoj meri posvećen pripremanju propovedi, a ima malog udela u svemu ostalom. Tako da ako želite da se crkva više posveti određenim stvarima u nekoj oblasti, on će vam to dozvoliti i neće se mešati. Ovaj postupak otkriva druge pri-

rodne vođe. *Da li uživate u darovima i talentima koji nisu vaši i obrabrujete ljude u njima? Ili ste poput svirača trube koji jedino mari za duvačku deonicu, a nikada se ne trudi da uživa i obrabri gudačku deonicu?*

- Nemojte mikroupravljati. Postoji nekoliko oblasti gde Mark mikroupravlja, kao što su briga da zaposleni budu na vreme prisutni na sastancima i službama. Ali u skoro svemu drugom on pruža slobodu. Mikroupravljanje ne samo da iscrpljuje vođu, već i podriva inicijativu drugih. *Da li dozvoljavate drugima da rade i završe posao, čak i ako znate da biste vi mogli da ga uradite bolje?*
- Budite voljni da primite kritiku. Mark postavlja primer time što traži kritike. Ovo drugim potencijalnim vođama u sobi dozvoljava da rašire svoja krila. Ako nikada ne tražite kritiku, sve druge oko vas učite da se moraju usaglasiti s onime što vi volite ili će biti kažnjeni. Vođe ne rastu u ovakvoj vrsti okruženja, već venu i odlaze. *Da li tražite kritike? Da li zabvalite kada vam je ljudi daju ili se raspravljate?*
- Molite se za druge crkve i druge denominacije. To poražava mentalitet plemena i pomaže nam da se usredsredimo na evanđelje umesto na crkvenog vođu. Zauzvrat, ovakve molitve stvaraju dalju inicijativu za evanđelje među drugim rastućim vođama u crkvi. *Da li obrabrujete delo drugih ljudi i timova koji teže ka istim ciljevima kao i vi? Ili se sve svodi na vašu pobedu?*

- Budite brzi da oprostite. Onome ko uvek nalazi krivicu teško je da preda vlast. Ako vidite samo greške, nećete verovati ili poveravati. Međutim, ako ste brzi da oprostite, biće vam lakše da poverite stvari drugima i osposobite ih. *Da li ste brzi da oprostite? Ili brzo otpisujete ljude?*
- Radujte se uspesima drugih. Da li morate biti onaj koji postiže pogodak ili ste srećni kad asistirate? Mark se raduje uspesima drugih kao i svom ličnom. On više voli ako neko drugi može da uradi posao. To oslobađa njegovo vreme za nešto drugo. *Koliko često ohrabrujuće reči izlaze iz vaših usta? Koliko često čestitate nekome za njegov uspeh, naročito kada je to u oblasti vaše stručnosti?*

Kao što sam rekao, svi ovi primeri i pitanja neće uvek biti primenljivi na odnos učenja jedan na jedan. Oni više ukazuju na sveobuhvatni stav i stil života koji se može izraziti ovim rečima: „Bog mi je dao vreme i talenat, i najbolje ću ih koristiti da opremim druge. Neću brinuti samo za svoju baštu, već ću im pomoći da brinu i za svoje.“ Na kraju krajeva, šta je lepše: jedna, osam sa osam, lepo održavana bašta puna vaših ruža? Ili čitav niz istih bašti punih vaših ruža, njegovih lala, njenih belih rada, njihovih begonija, ljiljana, perunika, hortenzija, karanfila i mnogih drugih?

KAKO DELJENJE VLASTI OBLIKUJE CRKVENU KULTURU

Razmislite šta se dešava kada vođu „na vrhu“ odlikuje darežljivo

deljenje vlasti sa njegovim laičkim starešinama i drugim ljudima u crkvi. Razmislite šta se dešava kada svi članovi crkve stvaraju prilike za učenje. Razmislite šta se dešava kada koristite svoje odnose učenja da drugima poverite vlast. Šta se dešava? Crkvena kultura biva oblikovana na razne divne načine. Sade se i gaje nizovi predivnih bašti. Ovo naročito...

- ① Pomaže da evanđelje bude na prvom mestu. Deljenje vlasti usmerava oči crkve na svoju evanđeljem danu svrhu, a ne na svog vođu.
- ② Poboljšava stvarne odnose. U okruženju gde se vlast ljubomorno čuva, odnose odlikuju politika i strategija. Ljudi ostaju zatvoreni, slabosti se ne otkrivaju, a transparentnost nestaje. Međutim, kada je ljudima poverena vlast, veća je verovatnoća da će biti otvoreni i iskreni.
- ③ Čuva crkvu od mentaliteta plemena. Ljudi koji neprestano daju vlast poučavaju one oko sebe da najviše budu zainteresovani za uspeh evanđelja, bez obzira na to ko vodi (vidi Filipljanima 1,12-30).
- ④ Ohrabruje crkvene članove da dele resurse. Kada vidim da moje vođe ne služe radi sebe, i ja postajem skloniji da dajem drugima.
- ⑤ Uništava prirodne društvene hijerarhije. Članovi se opohode prema drugima kao prema jednakima sebi. Zašto? Zato što se evanđelje čuva u centru. Svi smo grešnici

spaseni po milosti. Vođe ne vladaju nad drugima i to postavlja obrazac za sve druge.

- ⑥ Neguje poverenje. Kada vođe i članovi ne služe radi sebe, lakše je verovati njihovim motivima, čak i kada traže požrtvovanost.
- ⑦ Neguje poučljivost i otvorenost za kritike. Ponavljam, ako verujem ljudima koji su nada mnom (bilo zvanično ili nezvanično), postajem voljniji da poslušam njihove kritike upućene meni. Verujem da su ukorenjene u ljubavi, a ne u uzdizanju jednog čoveka.
- ⑧ Stvara voljnost da se oprašta. Kada je vođa brz da oprostiti greške drugih, biće spremniji da im poveri vlast. To će zauzvrat pomoći drugima da učine isto.
- ⑨ Ohrabruje crkvu da bude usmerena ka obučavanju drugih. Crkva koja vidi svoje vođe kako neprestano rade da bi obučili i osnažili druge s lakoćom će prihvatiti istu viziju i deliti je s drugima.
- ⑩ Pomaže da se crkva usmeri ka spoljašnjem svetu. Proces podizanja vođa pomaže crkvi da shvati da njen cilj nije samo najbolja verzija sebe, već takođe da pomogne drugima da postanu radosniji i zdraviji.

Naravno, delegiranje vlasti se može uraditi loše i lenjo. Neophodna je mudrost da bi se dobro delegiralo. Ovo pitanje se svodi na stav srca: da li smo voljni da drugima poverimo vlast ili je samo

ljubomorno čuvamo, bojeći se da će nas drugi nadvisiti? Ako je u pitanju ovo prvo, šta radimo da bismo vlast preneli na druge?

Naš vrhovni primer vršenja vlasti, a u isto vreme, njenog deljenja, nije niko drugi nego sâm Bog, naročito kroz Isusa Hrista. Bog je stvorio Adama na svoju sliku i „ovenčao“ ga slavom i vlašću, pokoravajući sve pod njegove noge (Psalam 8,5-6). Onda je Hristu dao svu vlast na nebu i na zemlji kako bi pozvao narod za sebe (Matej 28,18; uporedi sa Jevrejima 2,6-8). Nakon toga Hristos je tom narodu – nama – zapovedio da čini učenike kako bi imao udela u njegovoj vladavini. Zadivljujuće, Biblija čak koristi jezik otkupljenog čovečanstva koje vlada *sa* Bogom (u Drugoj Timoteju 2,12; Otkrivenje 20,6 – doslovno, „carevaće s njim“¹⁹).

Ako je Hristos zbog radosti podelio svoju vlast sa nama, koliko radosti očekujete da ćete naći u deljenju svoje vlasti sa drugima? Mislim da je upravo to srce učenništva: deliti vlast. A šta će biti ishod? Poznanje Božije radosti u stvaranju i otkupljenju.

19 Prevod Novog zaveta, Dr Emilijan M. Čarnić (prim.prev.)

BIBLIJSKI INDEKS

Ponovljeni zakoni	28,18-20.....7, 61
6,6-7.....28	28,19.....11
	28,19-20.....16
Druga Samuilova	
23,3-4.....109	
Psalmi	
8,5-6.....122	
25,9.....83	
Poslovice	
11,2.....83	
27,6.....97	
Matej	
13,31-32.....37	
16,13-20.....60	
18.....69	
18,15-20.....41, 60	
20,25-27.....109	
20,25-28.....115	
28,18.....122	
	Marko
	3,13-14.....29
	8,34.....13, 78
	10,45.....28
	12,28-31.....96
	12,30.....15
	12,31.....15
	Luka
	6,40.....25
	Jovan
	10,11.....13
	13,34.....96
	13,34-35.....52, 58
	13,35.....89
	14,15.....16
	14,23.....16

15,8-17.....	89
15,12-14.....	16

13,7.....	104
15,33.....	25

Dela apostolska

16.....	29
16,3.....	29
20.....	110
20,28.....	103

Druga Korinćanima

2,6.....	69
4,7.....	39, 45
5,15.....	14
12,9.....	26

Rimljanima

10,17.....	63
12,2.....	24
12,10-16.....	69

Galaćanima

1,8.....	68
4,9.....	89
6,6.....	67
6,10.....	84

Prva Korinćanima

1,5.....	107
1,7.....	107
2,14.....	79
4,15-17.....	89
5.....	69
5,6.....	25
6,19-20.....	14
10,17.....	40, 61
11,1.....	43, 66, 89
11,26.....	65
12,4-7.....	72
12,12-26.....	68
12,14-15.....	68

Efescima

2,2.....	24
2,10.....	84
2,18.....	82
4,11-16.....	64
4,13.....	7
4,15.....	7
4,29.....	71
5,16.....	84
5,25.....	13

Filipljanima

1,12-30.....	120
--------------	-----

2,1.....	12
2,15.....	89
2,16.....	88
2,17.....	45
3,17.....	89, 89
4,9.....	89

Kološanima

1,28.....	78
1,28-29.....	30, 30
1,29.....	31
2,2.....	32
3,16.....	43

Prva Solunjanima

5,11.....	78
5,12-13.....	67
5,17.....	95

Druga Solunjanima

3,7-9.....	89
------------	----

Prva Timoteju

2,14.....	110
3,1-7.....	66, 101
4,12.....	82
4,16.....	64, 88
5,1.....	82

5,8.....	79
5,17.....	67

Druga Timoteju

2,2.....	30, 55, 84, 99
2,12.....	122
3,10-11.....	89, 90
4,3.....	68
4,5.....	63

Titu

1	99
1,5.....	99
1,6-9.....	66, 100-101
2,3-5.....	81

Jevrejima

2,6-8.....	122
10,24.....	68, 78
10,24-25.....	43, 59
13,7.....	43, 66, 80, 104
13,17.....	80

Jakovljeva

2,1.....	102
----------	-----

Prva Petrova

2,9.....	47
----------	----

2,18-20.....	25
2,21.....	42
2,21-25.....	26
3,1.....	25
4,4.....	24
4,10.....	7
5,5.....	83

Prva Jovanova

4,19-21.....	15
--------------	----

Druga Jovanova

5	78
---------	----

Juda

20-21.....	7
------------	---

Otkrivenje

7,9-10.....	82
20,6.....	122

SPISAK PRILAGOĐENIH IMENA

Arkanzas	Arkansas
Atlanta	Atlanta
Avgustin	Augustine
Bedford	Bedford
Bogota	Bogota
Dauners Grouv	Downers Grove
Denver	Denver
Dramond, Henri	Henry Drummond
Durban	Durban
Džensen, Filip	Phillip Jensen
Džon Banjan	John Bunyan
Edwards, Džonatan	Jonathan Edwards
Flojd, Roni	Ronnie Floyd
Frajling, Alis	Alice Fryling
Frost, Robert	Robert Frost
Galati, Robi	Robby Gallaty
Gandi	Gandhi
Grand Rapids	Grand Rapids
Hendersonvil	Hendersonville
Henli, Vilijam Ernest	William Ernest Henley
Ilinois	Illinois
Karlajl	Carlisle
Karson, D. A.	D. A. Carson
Klinenberg, Erik	Eric Klinenberg
Kolumbija	Columbia
London	London
Lusaka	Lusaka
Masačusets	Massachusetts
Menhetn	Manhattan
Mičigen	Michigan
Miler, Samjuel	Samuel Miller

Mineapolis	Minneapolis
Mbeve, Konrad	Conrad Mwebe
Nilson, Ketlin B.	Kathleen B. Nielson
Njujork	New York
Nunjez, Migel	Miguel Núñez
Ortlund, Dženi	Jani Ortlund
Patnam, Robert	Robert D. Putnam
Pensilvanija	Pennsylvania
Perl Harbor	Perl Harbor
Retif, Grant Dž.	Grant J. Retief
San Francisko	San Francisco
Santo Domingo	Santo Domingo
Sibs, Ričard	Richard Sibbs
Sijetl	Seattle
Sperdžen, Čarls	Charles H. Spurgeon
Springdejl	Springdale
Stokholm	Stockholm
Tenesi	Tennessee
Terkl, Šeri	Sherry Turkle
Trotman, Dason	Dawson Trotman
Toro, Henri Dejvid	Henry David Thoreau
Umhlanga	Umhlanga
Vašington	Washington
Velč, Ed	Ed Welch
Vels, Dejvid	David F. Wells
Viler, Erin	Erin Wheeler
Vitni, Donald	Donald Whitney

PROPOVEDAJ REČ

Radionice ekspozijskog propovedanja

Projekat Timotej vam predstavlja radionice Propovedaj Reč – program za obuku u ekspozijskom propovedanju.

Ovaj program traje četiri godine, tokom kojih se učesnici dva puta godišnje okupljaju na trodnevnim radionicama, gde u maloj grupi – od deset do dvadeset ljudi – zajedno proučavaju Božiju reč i uče kako da je propovedaju odražavajući Božije pastirsko srce.

Radionice su usredsređene na dve oblasti:

- *Kako propovedati* – učesnici će proširiti svoje znanje i unaprediti veštine proučavanja Božije reči i propovedanja i poučavanja iz nje. Govorićemo o osnovama tumačenja Biblije (hermeneutici) i važnosti vernog izlaganja Božije reči.
- *Kako vršiti pastirsku službu* – govorićemo o biblijskom modelu službe koji se temelji na Božijem srcu i obrađuje pojmove poput predvođenja služenjem, poniznosti i otvorenosti, odgoju drugih vođa i službi novog saveza.

Učesnici na svakoj radionici zajedno proučavaju jednu biblijsku knjigu, slušaju pouke predavača, uče jedni od drugih i vežbaju upotrebu naučenih načela proučavanja i propovedanja Svetog pisma. Radionice su veoma žive, s mnogo interakcije među učesnicima, s pitanjima i odgovorima, raspravama i osvrtima na urađeno.

Ovaj nastavni program će pomoći polaznicima da naučeno prenese i na druge, na one „koji će biti sposobni i druge da pouče“ (Druga Timoteju 2,2), stvarajući i proširujući mrežu propovednikâ koji verno propovedaju Reč.

Za sve dodatne informacije nazovite +381 69/712-470,

pišite na adresu projekattimotej@gmail.com

ili posetite vebsajt www.projekat-timotej.org

BAPTISTIČKA TEOLOŠKA ŠKOLA

Nova generacija balkanskih vođa fokusiranih na Hrista

Svako je teolog, ali nije svako dobar teolog. Ovo je parafrazirana misao iz knjige koja nosi naslov „Svako je teolog”, autora R. Č. Sprola. Baptistička teološka škola u Novom Sadu veruje u istinitost ove izjave, i u to da je našoj zemlji i celom regionu potrebno više ljudi koji imaju osnovno teološko obrazovanje. Škola pruža studentima alatke koje su im potrebne kako bi ispravno tumačili Sveto pismo, i za to nudi programe usmerene u tri pravca, koji su prilično prilagođeni okolnostima u kojoj ljudi u našoj zemlji žive.

Programi:

- Mogućnost slušanja predavanja
- Sertifikat program
- Program diplomiranog teologa

Verujemo da ovi programi nude alatke koje su potrebne svima koji služe, ili razmišljaju o tome da služe kao pastori, starešine, misionari, đakoni, ili su u nekoj službi koja uključuje vođenje i poučavanje. Ako neko nije u formalnoj službi, ovi programi i dalje mogu da budu blagoslov za pojedinca, za njegovu porodicu, i za ličnu evangelizaciju i učenje. Fokus naših predavanja je na tri stvari: karakter, veštine i znanje. Veliki akcenat je na izgradnji karaktera, jer verujemo da studenti kojima se razvija karakter jesu oni koji će voljno sticati i znanje i veštine, i koji će to zdravo i koristiti.

Naša vizija je *Nova generacija balkanskih vođa fokusiranih na Hrista*. Motiviramo Vas da razmislite o tome da nas kontaktirate, ili da nam preporučite nekoga iz vaše zajednice ko je zainteresovan za teološko obrazovanje.

Za sve dodatne informacije pišite na adresu bts.novisad@gmail.com

ili posetite vebsajt www.btsns.org

DEVET ODLIKA ZDRAVE CRKVE

Mark Dever

Niz – **Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava**

Umesto priručnika s uputstvima za rast crkve, ova klasična knjiga nudi proverena i istinita načela za procenu zdravlja vaše crkve. Bilo da ste pastir, vođa neke službe ili predani član svoje zajednice, proučavanje devet odlika zdrave crkve će vam pomoći u negovanju novog života i dobrostanja u vašoj crkvi – za Božiju slavu i za dobrostanje njegovog naroda.

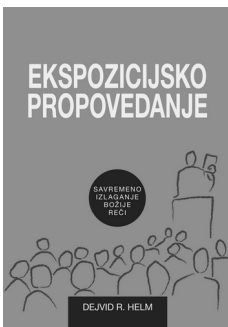
PONOVO OTKRIVANJE CRKVE

Zašto je Hristovo telo suštinski važno

Kolin Hansen i Džonatan Liman

Niz – **Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava**

Otkako su se usled globalne pandemije crkve iznenada zatvorile, mnogi hrišćani su zanemarili crkveni život. pisci nas podsećaju zašto je crkva suštinski važna i za vernike i za Božiju misiju. Pokazuju nam da je Bog naumio da se okupljamo kako bismo se duhovno osnažili, i kao pojedinci i kao Hristovo telo. Ponovo otkrijte zašto budućnost crkve zavisi od toga da li se njeni članovi redovno okupljaju kao Božija porodica.

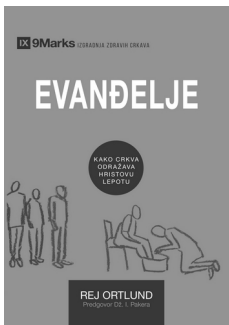
EKSPOZICIJSKO PROPOVEDANJE

Savremeno izlaganje Božije reči

Dejvid Helm

Niz – **Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava**

Pastir Dejvid Helm u ovoj pristupačnoj knjizi koja je napisana za propovednike i za ljude koji se uče propovedanju izlaže šta neko treba da veruje i da postigne kako bi postao veran ekspozicijski propovednik Božije reči. Ova kratka knjiga propovednicima pruža praktična uputstva i vodi ih korak po korak, a sve može da nas nauči kako kao slušaoci da prepoznamo dobru propoved.

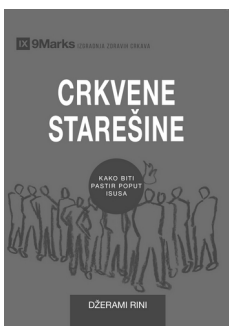
EVANĐELJE

Kako crkva odražava Hristovu lepotu

Rej Ortlund

Niz – Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava

Evandjelje je poruka koja stvara ljudsku lepotu – divne među-ljudske odnose u našim crkvama – i tako čini da Hristova slava bude vidljiva u današnjem svetu. Ortlund obrazlaže tvrdnju da nauka o evandjelju stvara evanđeosku kulturu – deo koji nedostaje slici u prevelikom broju naših crkava, ali kad se evandjelju dozvoli da oslobodi svu svoju silu, pomesna crkva počinje da zrači Hristovom slavom.

CRKVENE STAREŠINE

Kako biti pastir poput Isusa

Džerami Rini

Niz – Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava

Kako izgleda delotvorno crkveno vođstvo? Rini u ovoj knjizi izlaže jasan „opis posla“ starešine zasnovan na biblijskom učenju o crkvenom vođstvu. Ova sažeta knjiga izlaže praktične smernice za nove starešine i pomaže crkvenim članovima da bolje razumeju i podržavaju svoje duhovne vođe. Ona će ohrabriti starešine da prihvate svoj poziv s milošću, mudrošću i jasnom vizijom.

IX 9Marks

Izgradnja zdravih crkava

DA LI VAM JE CRKVA ZDRAVA?

*Služba 9Marks oprema crkvene vođe prenoseći im biblijsku viziju
i pružajući im praktična sredstva kako bi njihove zdrave
crkve pokazivale narodima Božiju slavu.*

Radi toga nam je cilj da pomognemo crkvama da razviju devet zdravih, ali često zanemarenih odlika:

- ① Ekspozicijsko propovedanje
- ② Nauka utemeljena na evanđelju
- ③ Biblijsko shvatanje obraćenja i evangelizacije
- ④ Biblijsko crkveno članstvo
- ⑤ Biblijsku crkvenu stegu
- ⑥ Biblijski pristup učeništvu i rastu
- ⑦ Biblijsko crkveno vođstvo
- ⑧ Biblijsko shvatanje i praktikovanje molitve
- ⑨ Biblijsko shvatanje i praktikovanje misije

Služba 9Marks piše članke, knjige, prikaze knjiga i internet časopis. Organizujemo konferencije, snimamo intervjuje i proizvodimo druga sredstva kako bismo opremili crkve za pokazivanje Božije slave.

Posetite naš veb-sajt, gde možete pronaći sadržaje na više od četrdeset jezika i prijaviti se za primanje našeg besplatnog internet časopisa. Na sledećoj adresi se nalazi potpuni spisak naših sajtova na drugim jezicima: 9marks.org/about/international-efforts/.

9Marks.org

9 MARKS:
NIZ KNJIGA „IZGRADNJA
ZDRAVIH CRKAVA“

Urednici niza: Mark Dever i Džonatan Liman

Ovaj niz knjiga službe *9Marks* sadrži devet kratkih, čitljivih knjiga o svakoj od odlika koje je pastir Mark Dever obradio u svom bestselleru *Devet odlika zdrave crkve*, i uz to još nekoliko drugih knjiga.

Ove knjige su sažete i korisne za lično ili grupno proučavanje, a pomoći će vam da shvatite čemu nas Biblija uči o pomesnoj crkvi i o izgradnji zdrave zajednice.

- Ekspozicijsko propovedanje: Savremeno izlaganje Božije reči*, Dejvid Helm
Zdrava nauka: Rast crkve u Božijoj ljubavi i Božijoj svetosti, Bobi Džejmison
Evangelje: Kako crkva odražava Hristovu lepotu, Rej Ortlund
Evangelizacija: Kako cela crkva govori o Isusu, Mak Stils
Crkveno članstvo: Kako svet zna ko predstavlja Isusa, Džonatan Liman
Crkvena stega: Kako crkva štiti Isusovo ime, Džonatan Liman
Crkvene starešine: Kako biti pastir poput Isusa, Džerami Rini
Obraćanje: Kako Bog stvara narod, Majkl Lorens
Biblijska teologija: Kako crkva verno poučava evanđelju, Nik Roark
Učeništvo: Kako pomoći drugima da idu za Isusom, Mark Dever
Molitva: Kako zajednička molitva oblikuje crkvu, Džon Onvučekva
Misija: Vaseljenska služba pomesne crkve, Endi Džonson

BELEŠKE ČITAŔOČA

BELEŠKE ČITAŇA

BELEŠKE ČITAŌA

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

27(035)

ДЕВЕР, Марк, 1960-

Učeništvo : kako pomoći drugima da slede Isusa / Mark Dever ; [prevod Igor Mudri]. - Titel : Hrišćansko udruženje "Projekat Timotej", 2022 (Novi Sad : Spirit). - 128 str. ; 21 cm

Prevod dela: Discipling: how to help others follow Jesus. - Tiraž 500. -
Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Registar.

9Marks ISBN: 978-1-958168-35-6

a) Хришћанство - Приручници

COBISS.SR-ID 71455497

KAKO IZGLEDA POMAGATI DRUGIMA DA POSTANU SLIČNIJI HRISTU?

U ovom sažetom priručniku pastir Mark Dever sažeto odgovara na pitanja ko, šta, gde, kada, zašto i kako raditi učeništvo – pomažući drugima da slede Isusa.

Prateći obrazac koji nalazimo u Svetom pismu, ova knjiga objašnjava kako odnosi učeništva treba da funkcionišu u kontekstu jedne lokalne crkve, učeći nas kako da negujemo kulturu učeništva kao normalan deo naših svakodnevnih života.

„Ako želite da pređete na sledeći stepen u svom duhovnom životu i vođstvu, odvojite vreme da pročitate ovu knjigu.“

RONI FLOJD, predsednik Južnog baptističkog saveza; vodeći pastir crkve *Cross Church* u Springdejlju u Arkanzasu

„Ako poznajete Marka Devera, onda znate da on posvećeno čini učenike. Ono što ga pokreće, način na koji čini učeništvo sa drugima i kako vodi svoju crkvu da i ona to čini, tema je o kojoj govore ove stranice. Dok budete čitali ovu knjigu, pripremite se za iskustvo koje će promeniti vaš život!“

KONRAD MBEVE, pastir crkve *Kabwata Baptist Church* u Lusaki u Zambiji

„Svaki Hristov sledbenik treba da pročita ovu knjigu! Ovo je najbolja knjiga o učeništvu koju sam ikada pročitala.“

DŽENI ORTLUND, izvršna zamenica predsednice *Renewal Ministries*; autor, *Fearlessly Feminine* i *His Loving Law, Our Lasting Legacy*

MARK DEVER je doktorirao na Univerzitetu u Kembridžu (*Cambridge University*). Vodeći je pastir Baptističke crkve na Kapitol Hilu (*Capitol Hill Baptist Church*) u Vašingtonu i predsednik službe *9Marks* (Devet odlika). Napisao je više desetina knjiga, uključujući bestseler *Devet odlika zdrave crkve*, i govornik je na konferencijama širom sveta.

*Ova knjiga pripada nizu *Devet odlika: Izgradnja zdravih crkava*.

9Marks
www.9marks.org

PROJEKAT **IMOTEJ**